

Vykazování goodwillu ve vybraných systémech finančního výkaznictví

Diplomová práce

Vedoucí práce:

doc. Ing. Patrik Svoboda, Ph.D.

Bc. Veronika Krátká

Brno 2016

Ráda bych poděkovala vedoucímu diplomové práce doc. Ing. Patriku Svobodovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a připomínky při zpracování mé diplomové práce.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Vykazování goodwillu ve vybraných systémech finančního výkaznictví**

vypracoval/a samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 2. ledna 2016

Abstract

KRÁTKÁ, V. Reporting of goodwill in selected systems of financial reporting. Diploma thesis. Brno, 2016.

The thesis is focused on the recognition, reporting and measurements after the recognition of goodwill within the Czech accounting legislation, International Financial Reporting Standards, US Generally Accepted Accounting Principles and the British Accepted Accounting Principles. The work is divided into two parts. The theoretical part describes the particular areas within these financial reporting systems. The second part focuses on the practical application of knowledge identified in the theoretical part. According to analyzed standards dealing with reporting of goodwill are the areas compared, evaluated and the differences are defined.

Keywords

Acquisition, business combination, secondary goodwill, Czech accounting legislation, IAS/IFRS, US GAAP, UK GAAP

Abstrakt

KRÁTKÁ, V. Vykazování goodwillu ve vybraných systémech finančního výkaznictví. Diplomová práce. Brno, 2016.

Diplomová práce je zaměřena na vznik, vykazování a následné nakládání s goodwillem v rámci české účetní legislativy, Mezinárodních standardů účetního výkaznictví, amerických Všeobecně uznávaných účetních principů a britských Všeobecně uznávaných účetních principů. Práce je členěna do dvou částí. V teoretické části jsou popsány jednotlivé oblasti v rámci zmíněných systémů finančního výkaznictví. Druhá část je zaměřena na praktickou aplikaci poznatků zjištěných v rámci teoretické části. Na základě analyzovaných standardů zabývajících se vykazováním goodwillu je provedeno srovnání a vyhodnoceny oblasti, ve kterých v rámci vybraných systémů existují rozdíly.

Klíčová slova

Akvizice, podniková kombinace, druhotný goodwill, česká účetní legislativa, IAS/IFRS, US GAAP, UK GAAP

Obsah

1	Úvod	15
2	Cíl práce a metodika	16
2.1	Cíl práce.....	16
2.2	Metodika.....	16
3	Obecné pojetí goodwillu, jeho uznání a následné vykázání	18
3.1	Definice goodwillu v rámci platných standardů a českého účetnictví	18
3.2	Prvotní goodwill	19
3.2.1	Goodwill vytvořený podnikem.....	19
3.2.2	Goodwill jako důsledek exogenních faktorů.....	19
3.3	Podnikové kombinace a druhotný goodwill	20
3.3.1	Akvizice a podnikové kombinace.....	20
3.3.2	Druhotný goodwill.....	21
3.4	Metody zachycení podnikové kombinace.....	21
3.4.1	Metoda koupě	21
3.4.2	Metoda akvizice	22
3.4.3	Metoda sdílení podniků	22
3.4.4	Metoda nové jednotky	23
3.5	Kde vykázat goodwill?.....	23
3.5.1	Předpoklad budoucího ekonomického prospěchu	23
3.5.2	Kontrola budoucího užitku.....	23
3.5.3	Aktivum jako výsledek minulých transakcí a událostí	24
3.6	Následné nakládání s goodwillem	24
3.7	Záporný goodwill	24
3.8	Fair value	25
4	Problematika goodwillu v české účetní legislativě	26
4.1	Kapitálové akvizice.....	26
4.1.1	Konsolidace	26

4.1.2	Konsolidační rozdíl.....	27
4.1.3	Český účetní standard č. 020 „Konsolidovaná účetní závěrka“	28
4.2	Majetková akvizice.....	28
4.2.1	Akviziční rozdíl	29
4.3	Právní spojování obchodních společností	30
4.3.1	Fúze	30
4.3.2	Převod jmění na společníka	31
4.3.3	Rozdělení.....	31
4.3.4	Změna právní formy.....	31
4.3.5	Přeshraniční přemístění sídla	31
4.4	Menšinové podíly	32
4.5	Následné nakládání s goodwillem	32
5	Goodwill v rámci IAS/IFRS	33
5.1	IAS 22 Účetnictví pro podnikové kombinace	33
5.1.1	IAS 22 (1993).....	33
5.1.2	IAS 22 (1998).....	33
5.2	IFRS 3 Podnikové kombinace	34
5.2.1	IFRS 3 (2008).....	34
5.2.2	Nekontrolní podíly.....	34
5.2.3	IAS 36 Snížení hodnoty aktiv	35
5.2.4	Výhodná koupě	37
5.2.5	Postupná podniková kombinace	37
6	Vykazování goodwillu v US GAAP	38
6.1	APB 16 Podnikové kombinace a APB 17 Goodwill a ostatní nehmotná aktiva	38
6.1.1	Odpisování a testování na zhoršení	38
6.2	FAS 141 Podnikové kombinace a FAS 142 Goodwill a ostatní nehmotná aktiva	39
6.2.1	FAS 141 (2007)	39
6.2.2	Nekontrolní podíly.....	40
6.2.3	Testování na zhoršení	40

6.2.4	Výhodná koupě	40
6.2.5	Postupná podniková kombinace	41
7	Pojetí goodwillu v UK GAAP	42
7.1	FRS 10 Goodwill a nehmotná aktiva	42
7.1.1	Testování na snížení hodnoty podle FRS 11 Zhoršení stálých aktiv a goodwillu	42
7.1.2	Negativní goodwill	43
7.1.3	Nekontrolní podíly	43
8	Srovnání jednotlivých systémů a vyhodnocení rozdílů ve vykazování	44
8.1	Definice a stanovení výše goodwillu	44
8.2	Goodwill jako aktivum	45
8.3	Nekontrolní podíly	45
8.4	Nakládání s goodwillem následně po identifikaci	45
8.5	Záporný goodwill	46
9	Nekontrolní podíly	48
9.1.1	Vznik goodwillu při existenci nekontrolních podílů	48
9.1.2	Nekontrolní podíly a výhodná koupě	49
10	Výpočet a vykazání goodwillu	52
10.1	Výše goodwillu dle dřívější a současné úpravy	52
10.1.1	ČÚL	53
10.1.2	IAS/IFRS	53
10.1.3	US GAAP	54
10.1.4	UK GAAP	54
10.2	Konsolidace	55
10.2.1	ČÚL	56
10.2.2	IAS/IFRS	58
10.2.3	US GAAP	58
10.2.4	UK GAAP	59
10.3	Nákup části podniku	60
10.3.1	ČÚL	60

10.3.2	IAS/IFRS a US GAAP	61
10.3.3	UK GAAP	62
10.4	Akvizice společnosti Telefonica S.A.	62
11	Testování na snížení hodnoty	65
11.1	Bez nekontrolních podílů.....	65
11.1.1	IAS/IFRS.....	65
11.1.2	US GAAP.....	67
11.1.3	UK GAAP	67
11.2	Snížení hodnoty při existenci nekontrolních podílů	68
12	Stanovení výše negativního goodwillu	72
12.1	Vklad části podniku	72
12.1.1	ČÚL.....	72
12.1.2	IAS/IFRS, US GAAP a UK GAAP	74
13	Závěr	75
14	Literatura	78

Seznam tabulek

Tab. 1	Výkaz o finanční pozici firmy DELTA, a. s.	48
Tab. 2	Výkaz o finanční pozici společnosti DELTA, a. s.	50
Tab. 3	Identifikovatelná aktiva a převzaté závazky firmy BETA, a. s.	52
Tab. 4	Identifikovatelná čistá aktiva ve fair value	52
Tab. 5	Výkaz o finanční pozici firmy EPSILON, a. s.	55
Tab. 6	Výkaz o finanční pozici firmy DZÉTA, a. s.	56
Tab. 7	Konsolidovaná rozvaha	57
Tab. 8	Odpisy konsolidačního rozdílu v tis. Kč	57
Tab. 9	Konsolidovaný výkaz o finanční pozici	58
Tab. 10	Konsolidovaný výkaz o finanční pozici	59
Tab. 11	Položky organizační složky společnosti YPSILON, a. s.	60
Tab. 12	Identifikovatelná čistá aktiva dle ČÚL	61
Tab. 13	Účetní odpisy goodwillu v tis. Kč	61
Tab. 14	Identifikovatelná čistá aktiva dle IAS/IFRS a US GAAP	62
Tab. 15	Převzatá aktiva a závazky ve fair value k 28. 1. 2014	63
Tab. 16	Identifikovatelná čistá aktiva	63
Tab. 17	Aktiva a závazky společnost THÉTA k 31. 12. 2015	65
Tab. 18	Hodnota z užívání	65
Tab. 19	Stanovení zpětně ziskatelné částky	66
Tab. 20	Porovnání zpětně ziskatelné částky a účetní hodnoty identifikovatelných aktiv	66
Tab. 21	Výše ztráty ze snížení	66

Tab. 22	Rozdělení ztráty ze snížení	66
Tab. 23	Fair value a účetní hodnota vykazující jednotky	67
Tab. 24	Výpočet implikované reálné hodnoty	67
Tab. 25	Účetní hodnoty aktiv společnosti LAMBDA, a. s.	68
Tab. 26	Výpočet hodnoty z užívání	69
Tab. 27	Zpětně získatelná hodnota	69
Tab. 28	Výpočet ztráty ze snížení hodnoty	69
Tab. 29	Přiřazení ztráty ze snížení	70
Tab. 30	Zrušení ztráty ze snížení hodnoty	70
Tab. 31	Výpočet ztráty ze snížení při vykazání celkového goodwillu	71
Tab. 32	Aktiva v ocenění znalcem	73
Tab. 33	Převzaté závazky	73
Tab. 34	Čistá aktiva	73
Tab. 35	Výpočet výše goodwillu	74
Tab. 36	Hodnota čistých aktiv podle IAS/IFRS, US GAAP a UK GAAP	74
Tab. 37	Výpočet výhodné koupě (negativního goodwillu)	74

1 Úvod

V současné době se v médiích opět objevují informace, že čím dál častěji dochází ke spojování společností, a to prostřednictvím podnikových kombinací či kapitálových akvizic. Tyto tendence vedou například ke snižování nákladů nebo zvýšení konkurenceschopnosti. V úpravě České republiky se setkáváme s přeměnami obchodních korporací. Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IAS/IFRS), americké Všeobecně uznávané účetní zásady (US GAAP) a britské Všeobecně uznávané účetní zásady (UK GAAP) zmiňují pojem podnikové kombinace či obecnější pojem akvizice.

Akvizice s sebou přináší mimo jiné řešení rozdílu mezi kupní cenou a hodnotou získaného podílu na nabývané společnosti. V nadnárodních systémech se pro tento rozdíl objevuje pojem goodwill. V českém účetnictví se kromě goodwillu setkáváme též s oceňovacím rozdílem k nabytému majetku a konsolidačním rozdílem. Je tedy patrné, že v rámci národní úpravy reprezentuje tato položka jen část téže položky vykázané aplikací nadnárodních systémů. V české účetní legislativě se vžil tento pojem a překládán je jen sporadicky, ale lze se setkat s termínem „dobré jméno“ či „dobrá pověst podniku“. Obecně lze goodwill chápat jako nadhodnotu za pořízení podniku, která vzniká přebytkem pořizovací ceny nad účetní hodnotou podniku. Jedná se o abstraktní, nehmotnou položku, která je výsledkem působení podniku na trhu. Představuje tedy jakousi nadhodnotu, kterou nabyvatel v případě akvizice získává. V zahraničí se tématu podnikových kombinací („business combination“) a goodwillu věnuje řada autorů. Ovšem v české literatuře se s touto problematikou setkáme velmi málo a ve většině odborné literatury dostupné v České republice je jí věnován jen malý prostor.

Z účetního hlediska se na goodwill pohlíží jako na aktivum, které vyplývá z podnikových kombinací. Problematika podstaty goodwillu, jeho vykázaní a následné nakládání po identifikaci představuje diskutované téma a neexistují jednotné odpovědi. Tento fakt vede k tomu, že v jednotlivých národních a nadnárodních standardech existují odlišné požadavky na vykázaní goodwillu. Dva nejrozšířenější systémy finančního výkaznictví, tj. v IAS/IFRS a US GAAP, se v mnoha oblastech týkajících se vykazování goodwillu shodují, což je výsledkem harmonizačních snah. Mnoho podniků sídlících na území České republiky, jejichž akcie jsou obchodovány na světových trzích, musí po vstupu do Evropské unie vest účetnictví v souladu s IAS/IFRS.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je komparace vzniku, vykazování a následného nakládání s goodwillem v rámci české účetní legislativy, Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IAS/IFRS), amerických Všeobecně uznávaných účetních principů (US GAAP) a britských Všeobecně uznávaných účetních principů (UK GAAP). Poznatky získané nastudováním standardů zabývajících se problematikou goodwillu budou aplikovány za využití modelových příkladů a vybraná problematika bude doplněna o příklady na konkrétních datech reálných firem. Práce bude zaměřena na aktuálně využívanou metodu podnikových kombinací, tedy metodu akvizice, a oblast vykázání goodwillu bude rovněž řešena s využitím dříve platné metody koupě. V rámci otázky následného nakládání s goodwillem bude věnována pozornost testování na snížení hodnoty dle postupů IAS/IFRS a US GAAP a dopadu ztráty ze snížení hodnoty goodwillu do výsledku hospodaření. V práci bude rovněž zkoumána výše výhodné koupě (negativního či záporného goodwillu), která se dle standardů IAS/IFRS a US GAAP promítá do výsledku hospodaření. V neposlední řadě budou zmíněny metody ocenění nekontrolních podílů a s tím související vykázání celkového goodwillu či goodwillu, který je vztažený k podílu mateřské společnosti na vlastním kapitálu dceřiné společnosti.

Dílčím cílem je vyhodnocení oblastí, ve kterých se jednotlivé standardy liší a kde existují prostory pro možnou harmonizaci. V rámci kapitol zabývajících se praktickou aplikací platných metod vybraných standardů budou dané postupy zhodnoceny a stanoveny výhody a nevýhody platných postupů a metod.

Pro naplnění cíle diplomové práce je třeba nastudovat odbornou literaturu a normy zabývající se problematikou podnikových kombinací, jejichž výsledkem je vznik goodwillu. Důležitým zdrojem jsou též předpisy zabývající se vykázáním a nakládáním s goodwillem. Metody a postupy vyplývající ze standardů, které se zabývají zkoumanou problematikou, budou v praktické části aplikovány nejen na modelových příkladech, ale také na konkrétních akvizicích, a to společnosti Telefonica S.A skupinou PPF a Kofola a. s. firmou LUMBRERA a. s.

2.2 Metodika

V diplomové práci jsou uplatněny metody vědecké práce, především metoda deskripce, analýzy a komparace. První část práce je zaměřena na literární rešerši, ve které je využita metoda deskripce a analýzy. Zde je definován pojem goodwill včetně rozdělení, se kterým se lze v literatuře setkat. Pozornost je věnována rovněž obecnému pojmu akvizice, vymezení podnikové kombinace a v této souvislosti popsány metody jejího zachycení. Dále jsou zmíněny podmínky, které musí být splněny pro vykázání goodwillu jako aktiva, obecné informace o záporném goodwillu a též oceňování ve fair value. Následně jsou analyzovány jednotlivé předpisy a normy vztahující se k identifikaci goodwillu v rámci české účetní legislativy,

IAS/IFRS, US GAAP a UK GAAP. V českém účetnictví tuto problematiku upravuje zejména vyhláška č. 500/2002 Sb., Český účetní standard č. 013 a Český účetní standard č. 020. V mezinárodních účetních systémech se jedná především o standardy IFRS 3 Podnikové kombinace, FAS 141 Podnikové kombinace a FRS 10 Goodwill a ostatní nehmotná aktiva. Výčet využitých zdrojů je uveden v kapitole *Literatura*.

V druhé části práce jsou nejprve shrnuty nejdůležitější poznatky a provedena komparace vybraných systémů výkaznictví v oblasti vzniku, vykázání a nakládání s identifikovaným goodwillem. Následující kapitoly jsou zaměřeny na praktickou aplikaci na modelových příkladech a také konkrétních datech reálných firem. Jednotlivé příklady jsou řešeny aplikací české účetní legislativy, standardů IAS/IFRS, US GAAP a UK GAAP v oblasti ocenění nekontrolních podílů, stanovení výše goodwillu včetně testování na snížení hodnoty a výhodné koupě či negativního goodwillu. V této části jsou rovněž zhodnoceny jednotlivé postupy vycházející z aktuálně platných standardů v souvislosti s výší goodwillu, případně výhodné koupě.

Předně je věnována pozornost nekontrolním podílům, na jejichž ocenění jsou v rámci standardů kladeny rozdílné požadavky, a které ovlivňují výši goodwillu. Vznik goodwillu a výhodné koupě je demonstrován na modelových příkladech za využití ocenění nekontrolních podílů ve fair value a podílem na vlastním kapitálu (identifikovatelných čistých aktivech) dceřiné společnosti. Následně je srovnána výše goodwillu, případně výhodné koupě, odrážející zvolenou metodu ocenění a stanoveny jejich výhody a nevýhody.

Poté je na modelovém příkladu zachycen výpočet goodwillu v české účetní legislativě a v pojetí dřívějších i současných úprav jednotlivých standardů IAS/IFRS, US GAAP a UK GAAP. Pro doplnění je uvedena také konkrétní akvizice firmy Telefonica S.A skupinou PPF.

V neposlední řadě se práce zabývá modelovým příkladem testování na snížení hodnoty goodwillu dle IAS/IFRS a US GAAP a porovnání požadavků vyplývajících ze standardů upravujících oblast následného nakládání s identifikovaným goodwillem. Tato problematika je řešena za situace kdy mateřská společnost vlastní celý 100% podíl na dceřiné společnosti a pro srovnání rovněž při existenci nekontrolních podílů. Ztráta ze snížení hodnoty goodwillu má dopad do výsledku hospodaření, jehož hodnota je na základě výsledků spolu s postupy vyplývající z IAS/IFRS a US GAAP porovnána.

V poslední kapitole praktické části je stanovena výše záporného goodwillu, případně výhodné koupě, a srovnány požadavky na vykázání tohoto rozdílu, včetně jeho dopadu do výsledku hospodaření. Příklad je konstruován na základě reálných dat společnosti Kofola a. s. a LUMBRERA a. s.

3 Obecné pojetí goodwillu, jeho uznání a následné vykázání

Goodwill je v současné době ve většině odborné literatury či článků považován za účetní fenomén, což se mimo jiné projevuje v neexistenci jednotné definice tohoto pojmu. Z manažerského pohledu představuje dobré jméno či pověst podniku, výrobku nebo služby. Jedná se o pověst podniku, která vyjadřuje postavení společnosti na trhu a souvisí s pohledem účetním, kdy goodwill představuje nehmotné aktivum, které musí splňovat požadavky mezinárodních standardů a předpisů (Business center.cz; Konečný, Lemesko a Sedláček, 2013).

Goodwill je tématem, které zpracovávají ekonomové na celém světě, což dokazuje například studie „Goodwill impairment after business combination among Jordanian shareholding companies“ přijatá 28. dubna 2009. Studie je mj. zaměřena na analýzu akvizic konaných v Jordánsku v letech 1985 – 2005 (Al-Khadash a Salah, 2009).

3.1 Definice goodwillu v rámci platných standardů a českého účetnictví

V důsledku snah harmonizovat standardy US GAAP a výkaznictví IAS/IFRS je definice goodwillu v rámci standardů zabývajících se podnikovými kombinacemi shodná. Podle FAS 141 Podnikové kombinace¹ a IFRS 3 Podnikové kombinace² reprezentuje goodwill „aktivum představující budoucí ekonomické užitky plynoucí z ostatních aktiv nabytých v podnikové kombinaci, které nejsou samostatně identifikovány a odděleně vykázány.“ (IFRS 3 Business Combinations, 2011, s. 13; FAS 141 Business Combinations, 2007, s. 2)

V českém účetnictví definuje goodwill §6 odst. 3 písm. d) vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů,³ jako dlouhodobý nehmotný majetek, který představuje: „...kladný nebo záporný rozdíl mezi oceněním obchodního závodu nabytého převodem nebo přechodem za úplatu, vkladem nebo oceněním majetku a závazků v rámci přeměn obchodní korporace a souhrnem jeho individuálně přeceněných složek majetku sníženým o převzaté dluhy.

Goodwill, ve standardu FRS 10 Goodwill a nehmotná aktiva⁴ výkaznictví UK GAAP, označovaný jako „zakoupený goodwill“, představuje rozdíl mezi náklady vynaloženými za nabývanou společnost a součtem hodnot fair value identifikovatelných aktiv a závazků (FRS 10 Goodwill and Intangible Assets, 1997).

¹ Statement of Financial Accounting Standards No. 141 Business Combinations; dále jen „FAS 141“.

² International Financial Reporting Standards 3 – Business Combinations; dále jen „IFRS 3“.

³ Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví; ve znění vyhlášky č. 467/2013 Sb. s účinností od 1. ledna 2014.

⁴ Financial Reporting Standard 10: Goodwill and Intangible Assets; dále jen „FRS 10“.

Článek „The Concepts of Goodwill Accounting“ uvádí, že za primární zdroje pro vykazování goodwillu jsou považovány standardy FAS 142 a IAS 36. Oba standardy se zaměřují na nakládání s goodwillem vzniklým v rámci podnikové kombinace, upravené standardy FAS 141 a IFRS 3. Mezinárodní standardy účetního výkaznictví IAS/IFRS mají zakotvený pojem goodwill ve standardu IAS 36 Snížení hodnoty aktiv⁵, který jej považuje za hodnotu, o kterou zpětně získatelná částka aktiva nebo peněžotvorné jednotky přesahuje její účetní hodnotu (Konečný, Lemešhko a Sedláček, 2013).

K pochopení toho, jaký goodwill je identifikován při podnikové kombinaci a následně vykazován v účetních výkazech, bude v této kapitole goodwill rozdělen na prvotní a druhotný.

3.2 Prvotní goodwill

Prvotní goodwill představuje takový typ goodwillu, který nebyl vykázán v důsledku podnikové kombinace, ani jako synergie v důsledku podnikové kombinace. Zelenka (2006) vymezuje dvě složky prvotního goodwillu:

- goodwill vytvořený podnikem a
- goodwill vznikající jako důsledek exogenních faktorů.

3.2.1 Goodwill vytvořený podnikem

Podnikem vytvořený goodwill souvisí s takovou úrovní prosperity podniku, která zaručí získání nadstandardních výdělků a vysokou konkurenceschopnost. Mezi příklady nehmotných složek vznikajících v rámci podnikem vytvořeného goodwillu můžeme zařadit klasifikaci vedoucích pracovníků, klasifikaci zaměstnanců, reklamu, kvalitní klientelu, atd. Existuje množství dalších složek, které pozitivně působí na rentabilitu podniku a většina z nich je spojena s vynaložením pořizovacích nákladů na jejich vznik. Takto vytvořený goodwill není v důsledku obtížného stanovení pořizovacích nákladů vykazován v aktivech (Zelenka, 2006).

3.2.2 Goodwill jako důsledek exogenních faktorů

Na prospěch podniku působí také vnější vlivy, které nesouvisí s vynakládáním pořizovacích nákladů a není možné je vykázat jako aktivum. Mezi tyto faktory se řadí zejména umístění podnikatelské jednotky, přírodní a demografické podmínky, aj. (Zelenka, 2006).

Jak již bylo uvedeno výše, žádná ze složek prvotního goodwillu se nevykazuje v aktivech, tudíž ani celý prvotní goodwill se v současném pojetí tohoto fenoménu nevykazuje. Důvodem je nesnadné stanovení pořizovacích nákladů.

⁵ International Accounting Standards 36 - Impairment of Assets; dále jen „IAS 36“.

3.3 Podnikové kombinace a druhotný goodwill

V této podkapitole bude nejprve zmíněn význam akvizice a následně popsána podstata podnikové kombinace, jejímž výsledkem je vznik druhotného goodwillu. Následně budou popsány metody vykázání podnikové kombinace.

3.3.1 Akvizice a podnikové kombinace

Akvizice představuje nejobecnější pojem pro získávání nebo nabývání. Jedná se o transakci, při níž subjekt, označovaný jako nabyvatel, získává kontrolu nad jiným podnikem (Skálová, 2012).

Podnikové kombinace („business combinations“) jsou vymezeny ve všech účetních standardech, jejich podstata je ale stejná.

Podle IFRS 3 standardů IAS/IFRS představuje podniková kombinace transakci, při níž ze dvou či více samostatných podniků vzniká jedna účetní jednotka. Podnik v pozici nabyvatele získává kontrolu nad jiným podnikem. Podniková kombinace může mít podobu nákupu podílu na vlastním kapitálu, převzetí závazků jiného podniku, či nákupu čistých aktiv společnosti. Za tuto transakci nabyvatel předává protihodnotu v podobě hotovosti, peněžních ekvivalentů či vydáním vlastních akcií (*Nářízení Komise (ES) č. 2236/2004; 2004*).

V rámci standardu FAS 141 (2007) US GAAP je jako podniková kombinace označena taková transakce, při které nabyvatel nabývá čistá aktiva nebo podíl na vlastním kapitálu a získává tak kontrolu nad jinou podnikatelskou jednotkou.

UK GAAP ve standardu FRS 6 Akvizice a fúze⁶ (1994) definuje podnikovou kombinaci jako takovou situaci, kdy ze samostatných subjektů vzniká jedna ekonomická jednotka jako výsledek sjednocení nebo získání kontroly nad čistými aktivy a operacemi. Akvizici definuje jako podnikovou kombinaci, která není fúzí.

V České republice se pojem podnikové kombinace pojí hned s několika významy. Vomáčková (2009) vymezuje následující:

- v nejobecnější rovině lze podnikové kombinace chápat jako všechny typy transakcí s podnikem,
- podniková kombinace představuje spojování podniků,
- podniková kombinace odpovídá spojování nezávislých jednotek vycházející z IAS/IFRS.

Spojování, jako jedna z přeměn obchodních společností, je realizováno za účelem získání kontroly nad jinou společností (Sedláček, 2009).

Z uvedených definic vyplývá, že při podnikové kombinaci dochází ke vzniku kontrolního podílu v jiné účetní jednotce.

Důvodů pro realizaci akvizice je mnoho, Skálová (2012) zmiňuje například:

- zvýšení podílu na trhu,

⁶ Financial Reporting Standard 6 Acquisition and Mergers; dále jen „FRS 6“.

- rozšíření podnikatelských aktivit na nové trhy či do nových zemí,
- realizace „výhodné koupě“ v případě, kdy se prodávající potýká s problémy,
- uložení a zhodnocení volných peněžních prostředků,
- odstranění konkurence,
- možnost využít daňového zvýhodnění v případě dosažení ztráty,
- nižší administrativní náklady v rámci skupiny firem.

3.3.2 Druhotný goodwill

Goodwill vznikající v rámci podnikové kombinace, v níž nabyvatel získává kontrolní podíl na nabývané společnosti, je označován jako druhotný goodwill. Ve většině případů souvisí se vznikem pořizovacích nákladů. Druhotný goodwill představuje rozdíl mezi předanou protihodnotou za tuto společnost a hodnotou nabytých čistých aktiv. S pojmem předaná protihodnota se setkáváme v současné úpravě standardů, dříve bylo v definici využito pořizovacích nákladů. Účetní jednotka může druhotný goodwill nabýt při akvizici, nebo získat jako pozitivní přínosy ze spojení s nabývanou jednotkou. Druhotný goodwill je vykazován v aktivech a z toho důvodu bude v dalším textu pod pojmem goodwill myšlen právě druhotný goodwill (Zelenka, 2006).

3.4 Metody zachycení podnikové kombinace

Dle Vomáčkové (2009) existují tři základní přístupy vykazování podnikové kombinace. Jedná se o:

- metodu koupě (purchase method), v současné době modifikovanou na metodu akvizice (acquisition method),
- metodu sdílení podniků (pooling of interest method),
- metodu nové jednotky (new entity method).

3.4.1 Metoda koupě

Podstata metody koupě spočívá v identifikaci nabyvatele, který je definován jako subjekt, který získává kontrolu nad jinými podniky a musí být stanoven při každé podnikové kombinaci. Vzniká tedy vztah mateřská dceřiná společnost. Metoda koupě dále vyžaduje určit výši pořizovacích nákladů akvizice, které odpovídají výši předaných aktiv a převzatých závazků oceněných ve fair value, včetně vedlejších pořizovacích nákladů přímo přiřaditelných podnikové kombinaci. Poté jsou náklady rozděleny mezi nabytá aktiva, převzaté závazky a podmíněné závazky k datu akvizice, tedy k datu získání kontroly. Stanovené pořizovací náklady představující cenu za nabývaný podnik a po odečtení hodnoty čistých aktiv vzniká goodwill (*Narišení Komise (ES) č. 2236/2004; 2004*).

Identifikovatelná aktiva a převzaté závazky

Vykázáním identifikovatelných aktiv, závazků a podmíněných závazků k datu akvizice ve fair value, které existovaly k datu akvizice a splňují požadavky pro vykázá-

ní, dojde k alokaci pořizovacích nákladů. Výjimku tvoří dlouhodobá aktiva držaná za účelem prodeje podle IFRS 5 Dlouhodobá aktiva držaná za účelem prodeje a ukončené činnosti (*Narřízení Komise (ES) č. 2236/2004; 2004*).

3.4.2 Metoda akvizice

Jedná se o nejnovější metodu, která vychází z metody koupě a byla vyvinuta v souvislosti s novelou standardů zabývajících se podnikovými kombinacemi. V rámci této metody se postupuje v několika krocích. Nejprve dojde k identifikaci nabyvatele a stanovení data akvizice. Následně je stanovena výše nabytých identifikovatelných aktiv, převzatých závazků a případných nekontrolních podílů. V posledním kroku dojde k vyčíslení goodwillu, případně přínosu z výhodné koupě. Základnu pro výpočet goodwillu představuje fair value nabyté podnikatelské jednotky k datu akvizice. Do ocenění se nezahrnují vedlejší pořizovací náklady, ty představují náklady období. Goodwill je dán rozdílem celkové hodnoty nabyté jednotky a fair value identifikovatelných čistých aktiv (Epstein a Jermakowicz, 2010).

Určení nabyvatele a data akvizice

Dle Nařízení komise č. 495 (2009) představuje nabyvatel účetní jednotku, která získává kontrolní vliv v nabývané společnosti a musí být určen při každé podnikové kombinaci. Datum akvizice odpovídá datu, ke kterému nabyvatel získává vliv v nabývané společnosti, tzn., ke kterému na něj přechází aktiva a závazky a převede protihodnotu.

Nabytá identifikovatelná aktiva, převzaté závazky a nekontrolní podíly

Nabyvatel má povinnost vykázat k datu akvizice identifikovatelná aktiva, převzaté závazky a nekontrolní podíly odděleně od goodwillu. Aktiva a závazky musí k datu akvizice splnit podmínky dané Koncepčním rámcem pro sestavování a předkládání účetní závěrky. Zároveň se musí jednat o taková identifikovatelná aktiva a převzaté závazky, které nabyvatel získal v podnikové kombinaci. Nabyvatel může vykázat i taková aktiva a závazky, které nabývaný podnik dříve nevykazoval (*Narřízení komise (ES) č. 495/2009, 2009*).

Z metody koupě vyplývá, že ocenění nabývaného podniku odpovídá zaplacené částce, včetně vedlejších pořizovacích nákladů. Metoda akvizice naopak vychází z fair value stanovené k datu akvizice, bez vedlejších pořizovacích nákladů.

3.4.3 Metoda sdílení podniků

Principem této metody je pouhý součet položek rozvahy jednotlivých společností. Položky rozvahy se ani u jednoho podniku nepřeceňují, využívá se účetních hodnot. Vychází se z předpokladu, že podniky odedávna vystupují jako jeden celek, nedochází tedy k vzniku goodwillu. V minulosti byla využívána metodou hlavně z důvodu vykázování vyšších zisků. V současnosti je tato metoda mezinárodně uznávanými standardy zakázána (*Financial Dictionary*).

3.4.4 Metoda nové jednotky

Metoda spočívá ve spojení podniků do nové jednotky, původní podnikatelské jednotky zanikají. Nově vzniklý podnikatelský subjekt je identifikován jako nabyvatel. Identifikovatelná aktiva a závazky se přeceňují na fair value u prodávajících subjektů i u nabyvatele. V rámci této metody dochází k vykázání goodwill (Vomáčková, 2009).

3.5 Kde vykázat goodwill?

Akviziční rozdíl vykazuje účetní jednotka v aktivech, otázkou ovšem je, zda opravdu splňuje podmínky pro zařazení do aktiv. Aktivum podle Koncepčního rámce IAS/IFRS a FAC 6 Prvky účetní závěrky⁷ US GAAP představuje ekonomický zdroj řízený podnikem, který je výsledkem minulých transakcí a událostí a u něhož se předpokládá budoucí ekonomický prospěch. Aktivum může být identifikovatelné, pokud splní následující podmínky:

- předpokládá se, že v budoucnu budou účetní jednotce plynout peněžní prostředky v souvislosti s využíváním aktiva,
- účetní jednotka musí mít kontrolu nad budoucím užitekem a kontrolovat přístup ostatních,
- plynout ze smlouvy, nebo jiného zákonného práva a tyto události byly uskutečněny v minulosti (*FAC 6 Elements of Financial Statements*, 1985; Konečný, Lemeshko a Sedláček, 2013).

3.5.1 Předpoklad budoucího ekonomického prospěchu

Budoucí ekonomický prospěch představuje schopnost aktiva přinést podniku užitek z jeho směny za jinou hodnotu, z použití k vytvoření hodnoty nebo k úhradě dluhů. Goodwill sám o sobě nepřináší budoucí ekonomický prospěch, protože není možné jej směnit či prodat ani využít na úhradu dluhů. Cenu lze stanovit ve spojení s jinými aktivy, ke kterým náleží a se kterými vytváří čisté peněžní toky. Může tedy přinášet budoucí ekonomický prospěch právě ve spojení s těmito aktivy a s respektováním tohoto faktu lze usoudit, že tato podmínka pro uznání za aktivum je splněna (Zelenka, 2006).

3.5.2 Kontrola budoucího užitku

Účetní jednotka získává prospěch z užívání aktiva, pokud ovládá finanční a provozní aktivity podniku. To je pochopitelně možné pouze v případě, že vlastní kontrolní podíl na vlastním kapitálu nabývaného podniku (*Narizení komise (ES) č. 495/2009*, 2009).

⁷ Statement of Financial Accounting Concepts No. 6 Elements of Financial Statements.

3.5.3 Aktivum jako výsledek minulých transakcí a událostí

Právo nakládat s aktivem vychází z již realizované transakce a události, kterou je transakce, při níž nabyvatel získal rozhodující vliv. Tato část podmínky je v případě goodwillu splněna (Epstein a Jermakowicz, 2010).

Jak vyplývá z výše uvedených kritérií, goodwill představuje aktivum v případě, že nabyvatel na základě realizované transakce získává kontrolní podíl v nabývané společnosti a pokud odhlédneme od skutečnosti, že v souvislosti s jeho využitím generuje peněžní prostředky ve spojení s jinými aktivy.

3.6 Následné nakládání s goodwillem

Goodwill je identifikován k datu akvizice a následně vykázán jako položka nehmotných aktiv v účetní závěrce. Sporným bodem je následné řešení akvizičního rozdílu od okamžiku jeho identifikace. Jak uvádí Zelenka (2006), existuje několik možných přístupů při řešení tohoto problému, a to:

- jednorázový odpis ihned po akvizici,
- postupný odpis do nákladů období, na vrub vlastního kapitálu (tzn. mimo hospodářský výsledek, nebo systematický odpis včetně testování na snížení hodnoty,
- neodpisování, ale goodwill je testován na případné snížení hodnoty,
- kombinace předcházejících přístupů.

3.7 Záporný goodwill

Při akvizici nemusí být vykázán pouze kladný rozdíl, ale je pochopitelné, že vzniklý rozdíl může být i záporný. To je však méně čtené, dochází k tomu v případě, kdy je podnikatelská jednotka nakoupena za cenu nižší než odpovídá částce fair value aktiv snížené o fair value závazků této podnikatelské jednotky (*Nařízení Komise (ES) č. 495/2009*, 2009). Záporný goodwill je řešen v rámci všech zkoumaných standardů a ve své podstatě se jeho definice neliší. V současné úpravě standardů se lze setkat s označením „výhodná koupě“ (bargain purchase), případně „negativní goodwill“ (negative goodwill). V dřívější verzi standardu IFRS 3 byl nazýván „přebytkem nabyvatelova podílu na čisté reálné hodnotě identifikovatelných aktiv, závazků a podmíněných závazků nabývaného podniku nad pořizovacími náklady podnikové kombinace“ (*Nařízení Komise (ES) č. 2236/2004*; 2004).

Standardy vyžadují, aby před samotným vykázáním záporného goodwillu došlo znovu k posouzení veškerých položek ovlivňujících hodnotu goodwillu, tzn. nabytých identifikovatelných aktiv, převzatých závazků i hodnoty poskytnuté proti hodnotě. Až následně může být vykázán jako výnosová položka (*FRS 10 Goodwill and Intangible Assets*, 1997).

Za důvod pro vznik záporného goodwillu lze dle Nařízení Komise (ES) č. 2236/2004 (2004) považovat následující:

- špatné stanovení fair value u výše uvedených položek,

- využití jiného ocenění než fair value, ke kterému se však přistupuje jako k fair value,
- výhodnou (šťastnou) koupi.

3.8 Fair value

Standardy zabývající se podnikovými kombinacemi požadují v rámci metody akvizice ocenění získaného identifikovatelného hmotného i nehmotného majetku a převzatých závazků k datu kombinace ve fair value (Mackenzie et al., 2013).

Oceněním reálnou hodnotou se zabývá například článek „Oceňování reálnou hodnotou – překážka nebo přínos účetního výkaznictví?“ autorky Marcely Žárové. V článku mimo jiné zmiňuje, že účetní jednotky byly nuceny sestavovat účetní závěrky souběžně dle několika různých pravidel, např. IAS/IFRS nebo US GAAP, aby zabezpečily srovnatelné informace. Z tohoto důvodu bylo směrnicí ES z roku 2001 zavedeno jednotné ocenění, a to reálnou hodnotou (Žárová, 2008).

Standard IFRS 13 Ocenění reálnou hodnotou⁸ stejně jako FAS 157 Ocenění reálnou hodnotou⁹ definují fair value jako částku, kterou by účetní jednotka obdržela při prodeji aktiva, nebo kterou by zaplatila při převodu závazků u řádné transakce mezi účastníky trhu k datu ocenění. Fair value odpovídá současným podmínkám na trhu, včetně zohlednění rizika. Aplikací fair value v rámci IAS/IFRS se dále zabývá např. Dvořáková (2006).

Standard FRS 7 Fair value v účetnictví akvizice¹⁰ standardů US GAAP uvádí, že fair value vychází z hodnoty, za kterou mohou být aktiva a závazky směněny v rámci nezávislé transakce.

V rámci českého účetnictví odpovídá termínu fair value reálná hodnota. Požadavek ocenit některé položky majetku a závazků v reálné hodnotě vychází ze Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen „zákon o účetnictví“) ve znění pozdějších úprav, konkrétně §27. Dle ustanovení odst. 4 se jako reálná hodnota využije:

- tržní hodnota,
- kvalifikovaný odhad nebo posudek znalce, který musí být srovnatelný s tržní hodnotou, a to v případě, že není k dispozici tržní hodnota a
- ocenění dle zvláštních právních předpisů, pokud nelze využít předchozích dvou možností.

Za tržní hodnotu se považuje hodnota stanovená v okamžiku ocenění evropským regulovaným trhem, případně zahraničním trhem (Zákon č. 563/1991 Sb..., 1991).

⁸ International Financial Reporting Standards 13 - Fair Value Measurement.

⁹ Statement of Financial Accounting Concepts No. 157 Fair Value Measurement.

¹⁰ Financial Reporting Standard 7 Fair Values in Acquisition.

4 Problematika goodwillu v české účetní legislativě

Český přístup účetního řešení podnikové kombinace je oproti IAS/IFRS a US GAAP ovlivněn prioritou právní formy nad věcným obsahem. Účetní řešení podnikové kombinace odráží specifika konkrétní právní formy, které jsou podrobně upraveny (Vomáčková, 2009).

Procesy vedoucí ke spojování nebo rozdělení obchodních společností se v českém právu objevují pod pojmem přeměny, které alespoň částečně odpovídají podstatě pojmu podnikové kombinace. Přeměny obchodních společností upravuje Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev (dále jen „zákon o přeměnách“), který byl s platností k 1. 1. 2012 novelizován zákonem č. 355/2011 Sb., a to z důvodu implementace směrnice Evropské unie¹¹. Účetně jsou přeměny obchodních společností upraveny zákonem o účetnictví, vyhláškou č. 500/2002 Sb., Českým účetním standardem č. 011 „Operace s obchodním závodem“, Českým účetním standardem č. 013 „Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek“ a Českým účetním standardem č. 20 „Konsolidovaná účetní závěrka“.

Sedláček (2009) uvádí následující tři základní způsoby spojování obchodních společností:

- kapitálové akvizice,
- majetkové akvizice a
- právní spojování.

4.1 Kapitálové akvizice

Kapitálové akvizice představují podnikovou kombinaci, při níž nabyvatel získává rozhodující podíl na základním a vlastním kapitálu nabývané společnosti a dochází ke vzniku vztahu mateřská dceřiná společnost. Mohou být realizovány nákupem akcií na burze, získáním akcií při emisi, výměnou akcií, podílů, apod. Účetně se kapitálová akvizice zachytí v konsolidované účetní závěrce (Vomáčková, 2009).

4.1.1 Konsolidace

Zákon o účetnictví v §22 odst. 2 uvádí, že povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku má obchodní společnost, která je v pozici ovládající osoby. Tu definuje Zákon č. 90/2012, o obchodních korporacích (dále jen „zákon o ObchK“) v §74 a 75 jako osobu, která:

- má rozhodující vliv,
- může jmenovat nebo odvolávat většinu členů statutárního nebo kontrolního orgánu korporace,

¹¹ Směrnice 2009/109/ES ze dne 16. září 2009.

- vlastní alespoň 40% hlasovacích práv v obchodní korporaci, pokud nemá jiná osoba nebo osoby stejný nebo vyšší podíl,
- vlastní sama nebo ve shodě s dalšími osobami alespoň 40% hlasovacích práv, pokud nikdo jiný nevlastní stejný nebo vyšší podíl,
- vlastní sama nebo s jinými osobami ve shodě alespoň 30% podíl, pokud byl na 3 po sobě jdoucích jednáních nejvyššího orgánu spjat s více než polovinou hlasovacích práv.

§74 odst. 2 zákona o ObchK rovněž uvádí, že ovládající osobou je mateřská společnost a ovládanou osobou dceřiná společnost (*Zákon č. 90/2012 Sb...*, 2012).

Zákon o účetnictví považuje za konsolidovanou účetní závěrku takovou účetní závěrku, která je sestavená a upravená metodami konsolidace. Dále zmiňuje tři metody konsolidace - metodu plné konsolidace, konsolidaci ekvivalenční metodou a konsolidaci poměrnou metodou. Konsolidovaná účetní závěrka se sestavuje za tzv. konsolidační celek, který tvoří ovládaná osoba, účetní jednotka pod společným vlivem a osoba pod podstatným vlivem. Společným vlivem se rozumí držení rozhodujícího vlivu v jiné společnosti, který vlastní účetní jednotka z konsolidačního celku ve spojení s jinou osobou, která není součástí konsolidačního celku, avšak samostatně by tento vliv v dané společnosti neměly. Podstatný vliv představuje alespoň 20% podíl na kapitálu jiné společnosti (*Zákon č. 563/1991 Sb...*, 1991).

Konsolidovanou účetní závěrku nemá účetní jednotka povinnost sestavit v případě, kdy nesplní alespoň dvě z kritérií uvedených v zákoně o účetnictví (1991):

- aktiva v celkové výši 350 mil. Kč,
- čistý roční obrát vyšší než 700 mil. Kč,
- průměrný přepočtený stav zaměstnanců přesahující 250.

Od roku 2002 mají podniky možnost konsolidovat účetní závěrku podle Mezinárodních účetních standardů IAS/IFRS. Od roku 2005 pak mají podniky v EU, jejichž cenné papíry jsou obchodovány na veřejných trzích, povinnost vykazovat účetní závěrky podle IAS/IFRS (Zelenka, 2006).

4.1.2 Konsolidační rozdíl

V dřívější úpravě byl konsolidační rozdíl dán rozdílem pořizovací ceny dceřiného podniku a podílem mateřského podniku na vlastním kapitálu dceřiného podniku sníženého o hospodářský výsledek k rozvahovému dni. Konsolidační rozdíl mohl nabývat kladných i záporných hodnot. Kladný konsolidační rozdíl, tzn. Konsolidační rozdíl aktivní, byl vykazován v aktivech, záporný rozdíl, tzn. Konsolidační rozdíl pasivní, se objevil v pasivech jako součást vlastního kapitálu. Opatření, kterým se upravuje postup pro sestavení konsolidované účetní závěrky vydané Ministerstvem financí ČR (dále jen „Opatření MF“)¹² uvádělo dvě možné varianty nakládání se zjištěným konsolidačním rozdílem. Účetní jednotka tento rozdíl jednorázově odepsala do konsolidovaného mimořádného zisku, respektive ztráty v případě zá-

¹² Opatření MF č. 281/73 570/93.

porného konsolidačního rozdílu, nebo byl uznán jako specifické dlouhodobé aktivum, případně specifická součást vlastního kapitálu, a následně jej rovnoměrně odpisovala po dobu 5 let od první konsolidace, a to s dopadem na mimořádný hospodářský výsledek (Zelenka, 2006).

V rámci přibližování českého účetnictví k Mezinárodním účetním standardům IAS/IFRS a v souvislosti se změnami v zákoně o účetnictví došlo v roce 2001 k nahrazení původního Opatření MF. Pojem Konsolidační rozdíl zůstává, v případě záporného rozdílu došlo ke změně názvu na Konsolidační rozdíl záporný a od roku 2003 byl také Konsolidační rozdíl aktivní přejmenován na Konsolidační rozdíl kladný. Konsolidační rozdíl byl nově vypočítán jako rozdíl pořizovacích nákladů akvizice a podílu na vlastním kapitálu dceřiného podniku k datu akvizice ve fair value. Dle Zelenky (2006) lze tento výpočet zapsat následovně:

$$KR = C - p_{DA} * VKD_{FV, DA}$$

KR	konsolidační rozdíl
C	investice do dceřiného podniku, tzn. pořizovací náklady akvizice
p	podíl na vlastním kapitálu dceřiné společnosti k datu akvizice
VKD _{FV, DA}	vlastní kapitál (respektive čistá aktiva) dceřiné společnosti k datu akvizice ve fair value

4.1.3 Český účetní standard č. 020 „Konsolidovaná účetní závěrka“

Roku 2004 nabytí platnosti Český účetní standard č. 020 „Konsolidovaná účetní závěrka“ (dále jen „ČÚS č. 20“). Ve standardu jsou vymezeny základní pojmy, pravidla pro konsolidaci a charakterizovány jednotlivé typy konsolidací.

Konsolidační rozdíl je definován jako „rozdíl mezi pořizovací cenou podílů konsolidované účetní jednotky a jejich oceněním podle podílové účasti konsolidující účetní jednotky na výši vlastního kapitálu vyjádřeného reálnou hodnotou, která vyplývá jako rozdíl reálných hodnot aktiv a reálných hodnot cizího kapitálu ke dni akvizice nebo ke dni dalšího zvýšení účasti...“ (ČÚS č. 20..., 2004, 4.2.5) Konsolidační rozdíl je rovnoměrně odepisován po dobu 20 let. Tyto odpisy jsou účtovány na vrub nákladů respektive ve prospěch výnosů z běžné činnosti (ČÚS č. 20..., 2004).

4.2 Majetková akvizice

Majetková akvizice spočívá v nákupu jednotlivých složek aktiv a dluhů, podniku jako celku či jeho části. Koupě se uskutečňuje přímým nákupem od prodávajícího. V případě nákupu jednotlivých položek získává kupující za úplatu soubor aktiv a závazků prodávající společnosti, avšak bez vzniku kontrolního podílu na této společnosti. Kupující převezme položky aktiv a dluhů v hodnotě, ve které byly evidovány v účetnictví prodávajícího, avšak zaplatí za ně tržní cenu. Z rozdílu těchto dvou hodnot vyplyne oceňovací rozdíl. Pokud kupující nabytá aktiva a dluhy nechá přecenit znalcem, vzniká goodwill (Sedláček, 2009).

Při prodeji podniku jako celku závisí trvání právní subjektivity kupujícího či její zánik na způsobu úhrady. Pokud prodávající získává peněžní prostředky, případně jiná nepeněžní aktiva, zůstává mu i nadále právní subjektivita. V případě, že protihodnotu představují akcie, dostává se prodávající do pozice akcionáře ve společnosti kupující. Jeho vliv pak závisí na velikosti podílu. Aby se tato transakce dala označit za majetkovou akvizici, musí být v pozici minoritního akcionáře, tedy nesplnit podmínky pro získání podstatného a rozhodujícího vlivu, které byly popsány výše. V tom případě by se jednalo o kapitálovou akvizici. Prodej podniku jako celku je realizován v celkové kupní ceně (Vomáčková, 2009).

U prodávajícího tato transakce ovlivní výsledovku. Získaná kupní cena představuje výnos a při porovnání s účetní hodnotou čistých aktiv vyplyne zisk nebo ztráta z provedené operace. Vomáčková (2009) dále uvádí, že tento výsledný rozdíl může ovlivnit běžný nebo i mimořádný výsledek hospodaření.

4.2.1 Akviziční rozdíl

Nákup čistých aktiv byl dříve upraven v Obchodním zákoníku z roku 1991 a účetní pravidla týkající se této transakce Opatřením MF ČR: Účtová osnova a postupy účtování pro podnikatele s platností od roku 1993. Akviziční rozdíl mohl nabývat kladných i záporných hodnot a byl v rámci tohoto předpisu pojímán jako Opravná položka k nabytému majetku (dále jen „OP“) daná rozdílem kupní ceny snížené o hodnotu pozemků a výší aktiv v účetní hodnotě snížené o hodnotu pozemků. OP byla v rámci účetnictví zachycena jako dlouhodobé hmotné aktivum a odpisována do nákladů, případně výnosů, po dobu 15 let. Po novele Ustanovení o OP v roce 1995 bylo při výpočtu přihlédnuto i k závazkům a následně upuštěno od speciálního režimu pro pozemky. OP představovala rozdíl mezi pořizovacími náklady akvizice, včetně vedlejších nákladů, a čistými aktivy v účetní hodnotě, nebo přeceněné hodnotě (Zelenka, 2006).

Vyhláška č. 500/2002 Sb.

Vyhláškou č. 500/2002 Sb. došlo ke změně vykazování akvizičního rozdílu. Tento rozdíl může představovat oceňovací rozdíl k nabytému majetku nebo goodwill.

Oceňovací rozdíl k nabytému majetku se ve své podstatě neliší od dřívější OP, platí pro něj stejné požadavky pro evidenci a odpisování, dle vyhlášky představuje *„kladný (aktivní) nebo záporný (pasivní) rozdíl mezi oceněním obchodního závodu nabytého převodem nebo přechodem za úplatu, vkladem nebo oceněním majetku a závazků v rámci přeměn obchodní korporace a souhrnem ocenění jeho jednotlivých složek majetku v účetnictví účetní jednotky prodávající, vkládající, zanikající nebo rozdělované odštěpením sníženým o převzaté dluhy“*. (Vyhláška č. 500/2002 Sb..., 2002, §7 odst. 10).

V rámci této vyhlášky se poprvé objevuje termín goodwill. Na rozdíl od oceňovacího rozdílu je goodwill zachycen v dlouhodobých nehmotných aktivech a reprezentuje *„kladný nebo záporný rozdíl mezi oceněním obchodního závodu nabytého převodem nebo přechodem za úplatu, vkladem nebo oceněním majetku a závazků v rámci přeměn obchodní korporace a souhrnem jeho **individuálně přeceněných slo-***

žek majetku sníženým o převzaté dluhy“. (Vyhláška č. 500/2002 Sb..., 2002, §6 odst. 3 písm. d).

Sedláček (2009) vyjadřuje vzniklý oceňovací rozdíl a goodwill takto:

$$OR = \text{Reálná hodnota} - (\text{Aktiva}_{(ÚH)} - \text{Závazky}_{(ÚH)})$$

$$\text{Goodwill} = \text{Reálná hodnota} - (\text{Aktiva}_{(IP)} - \text{Závazky}_{(IP)})$$

Dolní index ÚH odpovídá ocenění v účetních hodnotách, naopak při výpočtu goodwillu je použito přecenění na reálnou hodnotu, což udává dolní index IP.

Paseková (2006) se navíc ve svém článku zabývá goodwillem a oceňovacím rozdílem v kontextu daní z příjmů. Oba akviziční rozdíly mohou vzniknout koupí, vkladem nebo v rámci přeměn, avšak ZDP se zabývá pouze koupí. Goodwill dle tohoto zákona není pojímán jako nehmotný majetek.

Tomáš Podškubka ze společnosti TPA Horwath se ve svém článku zmiňuje podstatu goodwillu, který společnost vytvoří vlastní činností. Rovněž se věnuje praktickým radám jak při prodeji či fúzi dosáhnout vyššího zhodnocení podniku díky identifikaci a ocenění nehmotných aktiv držení podnikem. Zároveň dodává, že jsou to položky nehmotného majetku, za které je kupující ochoten zaplatit, nikoliv goodwill (Podškubka, 2013).

4.3 Právní spojování obchodních společností

Přeměny obchodních společností jsou upraveny zákonem o přeměnách (2008) a mohou mít formu fúze, převodu jmění na společníka, rozdělení, změny právní formy a přeshraniční přemístění sídla.

4.3.1 Fúze

Počátkem 90. let minulého století vstoupila v platnost nová obchodní legislativa, která dala podnět ke vzniku prvních fúzí na území bývalého Československa. V prvních letech však nebyla formulována jasná pravidla, která by odpovídala na otázky ohledně vykazování fúzí. Hodnoty položek aktiv a závazků jednotlivých podniků se pouze sčítaly a vylučovaly se vzájemné vztahy mezi těmito podniky. Akviziční rozdíl, skládající se z oceňovacího rozdílu i goodwillu, byl vykazován ve vlastním kapitálu. Po novele Obchodního zákoníku v roce 1996 musely být zanikající podniky oceněny znalcem. Goodwill byl vykazován jako opravná položka k nabytému majetku, včetně přecenění jednotlivých položek čistých aktiv zanikajícího podniku. S další novelou Obchodního zákoníku bylo požadováno vykazovat hodnotu podniku podle účetního zákona. Na základě tohoto ustanovení představovalo vykazování fúzí svou podstatou spíše metodu spojení podílů bez vzniku akvizičního rozdílu. Výjimku představovaly fúze mezi investorem a podnikem, do kterého již vložil peněžní prostředky, při nichž byl identifikovaný rozdíl položkou vlastního kapitálu (Zelenka, 2006).

Novela zákona o účetnictví v roce 2002 uváděla případy, kdy bylo možné využít ocenění v reálné hodnotě (fair value), což ovlivnilo i fúze. Rozdíl tvořil nejčastěji opravnou položku k nabytému majetku, případně součást vlastního kapitálu (Zelenka, 2006).

Dle zákona o přeměnách (2008) mohou mít fúze formu sloučení a splynutí. Fúze sloučením spočívá v zániku jedné či více společností a přechodu jmění na již existující nástupnickou společnost. Při fúzi splynutím přechází jmění zanikající společnosti na nově vzniklou nástupnickou společnost.

Zákon o přeměnách v §73 stanovuje situace, ve kterých mají společnosti povinnost přecenit jmění znalcem. Při realizaci fúze sloučením má tuto povinnost zanikající společnost a to v případě, že je z jejího jmění zvyšován základní kapitál nástupnické společnosti. Pokud dochází k fúzi splynutím, má tuto povinnost každá společnost s ručením omezeným nebo akciová společnost, která se fúze účastní (*Zákon č. 125/2008 Sb...*, 2008).

4.3.2 Převod jmění na společníka

Na základě stanovených podmínek a po rozhodnutí společníků může být jmění obchodní společnosti převedeno na jednoho společníka, který je podnikatelem. Obchodní společnost zaniká bez likvidace (*Zákon č. 125/2008 Sb...*, 2008).

4.3.3 Rozdělení

Jak uvádí Skálová (2012) rozdělení může mít formu rozštěpení a odštěpení. Při rozštěpení přechází jmění společnosti na jednu či více nástupnických společností a původní společnost zaniká bez likvidace. Odštěpení představuje transakci, při které část odštěpované společnosti přechází na existující, případně nově vznikající, nástupnickou společnost a původní společnost dále pokračuje v podnikatelské činnosti.

4.3.4 Změna právní formy

Změna právní formy představuje změnu právních poměrů a postavení společníků uvnitř společnosti. Společnost nezaniká, ani nepřechází její jmění na nástupnickou společnost (*Zákon č. 125/2008 Sb...*, 2008).

4.3.5 Přeshraniční přemístění sídla

Podstatou této formy přeměny je změna sídla společnosti z České republiky do jiného členského státu EU nebo naopak (Skálová, 2012).

4.4 Menšinové podíly

Vyhláška č. 500/2002 Sb. (2002) požaduje, aby se konsolidovaná rozvaha doplnila o kladný nebo záporný konsolidační rozdíl, menšinový vlastní kapitál, menšinový základní kapitál, menšinové kapitálové fondy, apod.

Při plné konsolidaci se v rámci konsolidovaného výkazu zisku a ztráty se výsledek hospodaření běžného účetního období rozdělí na část připadající ovládající a řídicí osobě a část náležející menšinovým podílům v závislosti na příslušném poměru (ČÚS č. 20..., 2004).

4.5 Následné nakládání s goodwillem

Podle vyhlášky č. 500/2002 Sb. se goodwill, kladný i záporný, odpisuje rovnoměrně nejpozději do 60 měsíců od akvizice. Současně však uvádí, že účetní jednotka si může stanovit dobu delší. Český účetní standard č. 013 „Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek“ požaduje účtování odpisů kladného goodwillu do účtové skupiny 55-Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů souvztažně s účtovou skupinou 07-Oprávkou k dlouhodobému nehmotnému majetku. V případě záporného goodwillu představují odpisy provozní výnos v účtové skupině 64 Jiné provozní výnosy (ČÚS č. 013..., 2004; Vyhláška č. 500/2002 Sb..., 2002).

Dle ustanovení §23 odst. 15 Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „zákon o daních z příjmů“) se kladný nebo záporný oceňovací rozdíl a goodwill vyplývající z koupě obchodního závodu odpisuje rovnoměrně po dobu 180 měsíců, a to s přesností na měsíce spadající do období, za které se podává daňové přiznání. §25 odst. 1 písm. zi) stanovuje, že goodwill vzniklý nabytím nebo přeměnou není daňově uznatelným nákladem (Zákon č. 586/1992 Sb., 1992).

Srovnáním požadavků na odpisování goodwill z účetního a daňového pohledu vyplývá nesoulad mezi délkou doby odpisování. Z účetního pohledu se vzniklý goodwill odpisuje 60 měsíců, avšak daňové odpisy závisí na způsobu jeho vzniku. V případě koupě obchodního závodu se goodwill daňově odpisuje 180 měsíců. V ostatních případech, kdy goodwill vznikne z přeměn obchodních společností nebo nabytím, není daňově odpisován.

5 Goodwill v rámci IAS/IFRS

V rámci IAS/IFRS, US GAAP i UK GAAP jsou podnikové kombinace zobecněny na základě shodných znaků a následně k této účetně definované skupině definovány účetní metody (Vomáčková, 2009).

5.1 IAS 22 Účetnictví pro podnikové kombinace

Cílem standardu bylo stanovení účetního řešení podnikových kombinací, díky kterému se zvýší relevance, spolehlivost a srovnatelnost informací vykazovaných v účetní závěrce.

Standard IAS 22 z roku 1983 představuje první mezinárodní účetní standard, který se zabývá problematikou goodwillu. V souvislosti s tímto standardem mohl goodwill vzniknout pouze při akvizici a vykazoval se jako aktivum. Do jeho výpočtu vstupovaly pořizovací náklady akvizice a fair value identifikovaných čistých aktiv. Goodwill se stanovil jako rozdíl těchto dvou veličin. V rámci tohoto standardu bylo umožněno vzniklý goodwill nevykazovat, ale v okamžiku akvizice o něj navýšit vlastní kapitál. Při vykázání goodwillu byl odepisován po dobu užitečné životnosti. Pokud doba odpisování přesáhla 20 let, musel být goodwill každoročně testován na snížení hodnoty podle IAS 36 Snížení hodnoty aktiv (Zelenka, 2006).

5.1.1 IAS 22 (1993)

V roce 1993 došlo k novelizaci tohoto standardu. IAS 22 zahrnoval jak akvizice tak i tzv. sdílení podílů, kdy nebylo možné určit nabyvatele. Do definice goodwillu byly nově kromě identifikovatelných aktiv zahrnuty i závazky k datu směnné transakce. U identifikovatelných aktiv je předpoklad budoucího ekonomického přínosu a možnost spolehlivě určit pořizovací náklady nebo fair value čistých aktiv. Odpisy goodwillu byly stanoveny na dobu užitečné životnosti, maximálně však 20 let. Pokud nebyla pravděpodobnost, že v budoucnu bude goodwill spjat s ekonomickým přínosem, došlo k jeho jednorázovému odepsání do nákladů (Zelenka, 2006).

5.1.2 IAS 22 (1998)

Po novele z roku 1998 standard umožňoval vykázat goodwill pouze v případě akvizice metodou koupě a byl zaměřen spíše na jeho číselné vyjádření. Přesto se ve standardu objevuje teoretické vyjádření podstaty goodwillu, která spočívá v nabyvatelem očekávaných budoucích ekonomických přínosech a je vykazován v aktivech. Východiskem pro výpočet goodwillu je vyjádření pořizovacích nákladů akvizice, které odpovídají výši platby za nákup aktiv dané podnikatelské jednotky, včetně ostatních přímých nákladů spojených s transakcí. Tyto náklady byly vyčísleny k datu směny. Goodwill byl odepisován po dobu 20 let a nově i testován na snížení hodnoty dle IAS 36. Odpisy se prováděly lineárně a zaznamenávaly se do nákladů. Standard umožňoval prodloužit dobu odpisování v případě, že jej účetní

jednotka každoročně testuje na pokles hodnoty (*IAS 22 Business Combinations*, 2015).

5.2 IFRS 3 Podnikové kombinace

V roce 2004 byl standard IAS 22 nahrazen standardem IFRS 3 Podnikové kombinace, který je platný pro všechny podnikové kombinace realizované od 31. 3. 2004. Standardem byla povolena pouze metoda koupě, která vyžaduje přecenění převedených aktiv a převzatých závazků a v rámci které jsou vykázány také podmíněné závazky (*Narizení Komise (ES) č. 2236/2004*).

Standardem IFRS 3 (2004) došlo k výrazné změně v souvislosti s následným nakládáním s goodwillem. Odpisování goodwillu bylo nahrazeno každoročním testováním na snížení jeho hodnoty. Proces testování goodwillu je vymezen standardem IAS 36.

5.2.1 IFRS 3 (2008)

IFRS 3 byl v roce 2008 s platností od 1. 7. 2009. Tato novela je výsledkem snah harmonizovat standardy IFRS a US GAAP a zlepšit účetní výkaznictví. Podnikové kombinace jsou nově vykazovány metodou akvizice (*IFRS 3 Business Combinations*, 2011).

Jak již bylo uvedeno v kapitole 3.1, goodwill reprezentuje budoucí ekonomické užitky a lze jej vykázat pouze z podnikové kombinace, nikoli z nákupu aktiv nebo skupiny aktiv. Veškerá pořízená aktiva, převzaté závazky i převzaté podmíněné závazky musí být v souladu s metodou akvizice k datu akvizice oceněny ve fair value. Podle IFRS 3 je goodwill rozdílem:

- převedené protihodnoty oceněné ve fair value zvýšené o fair value nekontrolních podílů na nabývaném podniku a fair value doposud držných podílů na nabývaném podniku (v případě postupné podnikové kombinace) a
- podílu nabyvatele na nabývaném podniku, tzn. na čisté reálné hodnotě identifikovatelných aktiv, převzatých závazků a podmíněných závazků (Mackenzie et al., 2013).

Protihodnota je dána součtem fair value nabyvatelem předaných aktiv stanovených k datu akvizice, závazků vůči bývalým vlastníkům a podílů na vlastním kapitálu vydaných nabyvatelem (*Narizení komise (ES) č. 495/2009*, 2009).

Hodnoty fair value převedené protihodnoty, identifikovatelných čistých aktiv, podmíněných závazků a nekontrolních podílů jsou vztaheny k datu akvizice. Vzniklý goodwill je vykázán v aktivech (Epstein a Jermakowicz, 2010).

5.2.2 Nekontrolní podíly

Pokud mateřský podnik nevlastní celý 100% podíl na dceřiné společnosti, dochází ke vzniku nekontrolních podílů, které se vykazují v rámci vlastního kapitálu. Nekontrolní podíly představují tu část vlastního kapitálu dceřiného podniku, kterou nelze přiřadit mateřskému podniku z důvodu vlastnických podílů jiných akcionářů

či společníků. Tyto podíly se objeví v konsolidované účetní závěrce a mohou být oceněny ve fair value, nebo jako podíl na reálných hodnotách aktiv a závazků dceřiného podniku k datu akvizice, tedy jako podíl na vlastním kapitálu dceřiného podniku. Zvolené ocenění má vliv na výši goodwillu (Hornická, Vašek a kol., 2012; Epstein a Jermakowicz, 2010).

V případě ocenění na bázi podílu na vlastním kapitálu (čistých aktivech) dceřiného podniku bude goodwill vztažen pouze na podíl nabyvatele a představuje rozdíl pořizovací a podílu na čistých aktivech dceřiné společnosti (Hornická, Vašek a kol., 2012). Skálová (2012) tento výpočet vyjadřuje následovně:

$$\text{Goodwill} = \text{PC}_{\text{ms}} - \% \text{VK}_{\text{ms}} \text{ nebo}$$

$$\text{Goodwill} = \text{PC}_{\text{ms}} + \% \text{VK}_{\text{np}} - \text{VK}$$

PC_{ms}	pořizovací cena za podíl mateřské společnosti
$\% \text{VK}_{\text{ms}}$	podíl mateřské společnosti na kapitálu dceřiné společnosti k datu akvizice
$\% \text{VK}_{\text{np}}$	hodnota nekontrolního podílu k datu akvizice
VK	vlastní kapitál dceřiné společnosti k datu akvizice

V opačném případě, kdy jsou nekontrolní podíly oceněny ve fair value, tvoří goodwill část náležející podílu nabyvatele i část připadající na nekontrolní podíly a představuje tak tzv. plný goodwill. Ten je dán rozdílem pořizovací ceny navýšené o fair value nekontrolního podílu a podílem na fair nabytých aktiv a závazků (Šrámková a Janoušková, 2015). Dle Skálové (2012) lze tento výpočet zapsat takto:

$$\text{Goodwill} = \text{PC}_{\text{ms}} + \text{RH}_{\text{np}} - \text{VK}$$

RH_{ms}	reálná hodnota nekontrolního podílu k datu akvizice
-------------------------	---

Standardy účetního výkaznictví dříve při výpočtu goodwillu vycházely z rozdílu pořizovacích nákladů investice a podílu nabyvatele na nabývané jednotce. V článku „Nový fenomén vykazování podnikových kombinací – celkový goodwill“ je navíc uvedeno, že v rámci konsolidované účetní závěrky byl vykazován pouze goodwill vztažený k mateřskému podniku. Změna nastala v souvislosti s novelami IFRS 3 a FAS 141 v roce 2008, nově byl vykazován goodwill vztahující se také k nekontrolním podílům (Zelenka, 2008).

5.2.3 IAS 36 Snížení hodnoty aktiv

V souvislosti s nahrazením standardu IAS 22 došlo k novele standardu IAS 36. Standardem IFRS 3 (2004) došlo k výrazné změně v souvislosti s odpisováním goodwillu, které bylo nahrazeno každoročním testováním na snížení hodnoty. Testování goodwillu, nehmotných aktiv s neurčitou dobou životnosti nebo doposud nepoužitých nehmotných aktiv je prováděno každoročně ke dni účetní závěrky a to i v případě, že neexistuje žádný podnět pro možné snížení jejich hodnoty. Účetní

jednotka musí posuzovat jak vnější tak vnitřní vlivy, které mohou být důvodem ke snížení hodnoty aktiva (*Nařízení Komise (ES) č. 2236/2004*).

Podle IAS 36 musí být vzniklý goodwill alokovan na peněžotvornou jednotku nebo skupinu peněžotvorných jednotek, ze kterých bude nabyvateli v budoucnu plynout zisk. Tyto jednotky (skupiny jednotek) představují nejnižší úroveň, na které se goodwill pro účely interního řízení sleduje a zároveň nesmí být větší než provozní segment podle standardu IFRS 8 Provozní segmenty¹³. Přiřazení goodwillu peněžotvorné jednotce musí být uskutečněno nejpozději do konce účetního období, ve kterém byla akvizice realizována. Pokud však účetní jednotka není schopná ve stanoveném termínu goodwill přiřadit, stanovuje standard jako nejzazší termín konec dalšího účetního období. Standard IAS 36 řeší postupy, které zabezpečí, že účetní jednotka vede goodwill v částce, která není vyšší než zpětně ziskatelná hodnota (*IAS 36 Impairment of Assets*, 2010).

Při samotném testování musí účetní jednotka odhadnout zpětně ziskatelnou částku (recoverable amount) a porovnat ji s hodnotou vykazovanou v rozvaze (carrying amount). Zpětně ziskatelná částka je vyšší z hodnot čisté prodejní ceny a hodnoty z užívání. Čistá prodejní cena představuje částku, kterou by bylo za obvyklých podmínek možné získat při prodeji aktiva. Odpovídá fair value snížené o náklady na prodej. Hodnota z užívání je rovna současné hodnotě odhadovaných budoucích peněžních toků z užívání aktiva (Janoušková, 2004; Mládek, 2005).

Pokud účetní hodnota převyšuje zpětně ziskatelnou částku, došlo ke zhoršení aktiva. Vykázaná ztráta nejprve sníží hodnotu goodwillu přiřazeného k peněžotvorné jednotce, případná zbývající část se přidělí ostatním aktivům podle poměru účetních hodnot k celkové hodnotě. Vykázaná ztráta se objeví v nákladech (Dvořáková, 2008; Paseková, 2008)

Standard IAS 36 (2010) dále uvádí, že účetní hodnota aktiva, které je snižováno nesmí klesnout pod nejvyšší z těchto hodnot:

- fair value snížené o náklady na prodej,
- hodnoty z užívání a
- nulu.

Z uvedeného vyplývá, že hodnota snižovaného aktiva, včetně goodwillu nemůže být záporná.

Nekontrolní podíly

V konsolidované účetní závěrce se objeví pouze goodwill vztahující se k mateřskému podniku. Proto musí být před testováním peněžotvorné jednotky výše goodwillu upravena na celkovou hodnotu, tedy přičten goodwillu připadající na nekontrolní podíly. Případná ztráta ze snížení je pak opět rozdělena na část náležející mateřskému podniku a nekontrolním podílům.

¹³ International Financial Reporting Standards 8: Operating Segments

Zrušení ztráty ze snížení

Pokud dojde v následujících účetních obdobích ke zvýšení zpětně ziskatelné částky, musí být hodnoty jednotlivých položek peněžotvorné jednotky zvýšeny, avšak účetní hodnota nesmí převýšit nižší ze zpětně ziskatelné částky a původní účetní hodnoty. Zároveň standard IAS 36 (2010) uvádí, že v následujících letech nelze navrátit hodnotu goodwillu na původní výši (*IAS 36 Impairment of Assets*, 2010).

5.2.4 Výhodná koupě

Podle IAS 22 představoval záporný goodwill výnos příštích období a byl vykazován jako záporná položka na straně aktiv. Umořen mohl být postupným odpisováním po dobu užitečné životnosti, případně měla být o jeho výši proporcionálně snížena fair value nepeněžních aktiv získaných při akvizici. V rámci IFRS 3 (2008) zachytí nabyvatel výhodnou koupi do výsledovky jako výnosovou položku (gain) (*IAS 22 Business Combinations*, 2015; Mládek, 2005).

5.2.5 Postupná podniková kombinace

Podle IAS 22 i novějšího IFRS 3 představuje postupná podniková kombinace situaci, kdy nabyvatel získává podíl na nabývaném podniku postupně v několika transakcích. Existují tři varianty postupných podnikových kombinací. V prvním případě vznikne dceřiný podnik z finanční investice, případně se dceřiný podnik stane z přidruženého podniku, v posledním případě dojde k navýšení kontrolního podílu (Šrámková a Janoušková, 2015).

Dle úpravy IFRS 3 z roku 2004 byla každá transakce posuzována samostatně, goodwill je vykázán jako součet rozdílů pořizovacích nákladů každé významné etapy a podílem na fair value identifikovatelných čistých aktiv k datu směny. Změny ve fair value u aktiv a závazků, které zůstaly v držení nabývaného podniku mezi jednotlivými směny, jsou zachyceny ve vlastním kapitálu (*Nářízení Komise (ES) č. 2236/2004*; 2004).

Standard IFRS 3 po novele v roce 2008 nazývá postupnou podnikovou kombinaci též jako akvizici po etapách. Oproti předchozí úpravě dojde u nabyvatele k přecenění doposud držených podílů na nabývaném podniku na fair value k datu akvizice. Vzniklý rozdíl ovlivní hospodářský výsledek (*Nářízení komise (ES) č. 495/2009*, 2009).

6 Vykazování goodwillu v US GAAP

Standardy US GAAP představují druhý celosvětově uznávaný účetní koncept zásad platných v USA. V současné době má oprávnění tvořit standardy US GAAP výbor FASB (Financial Accounting Standards Board). Jedná se o historicky starší standardy v porovnání s IAS/IFRS, avšak v současné době se projevují snahy o jejich sbližování. US GAAP mají za cíl poskytování informací, a to především investorům, dále majitelům akcií, držitelům dluhopisů a dalším zájmovým skupinám (Ficbauer a Ficbauer, 2011).

V roce 1944 byl vydán ARB 24 Účetnictví pro nehmotná aktiva¹⁴. V rámci tohoto standardu byl goodwill vykazován v aktivech a systematicky odepisován, bez možnosti jednorázového odpisu (Zelenka, 2006).

6.1 APB 16 Podnikové kombinace a APB 17 Goodwill a ostatní nehmotná aktiva

APB 16 Podnikové kombinace¹⁵ a APB 17 Nehmotná aktiva¹⁶, dva významné standardy podrobně se zabývající problematikou goodwillu, byly přijaty v roce 1970. Standard APB 16 (1970) umožňoval vykazovat podnikové kombinace dvojího typu. Jednalo se o akvizice a spojování vlastnických podílů. Akvizice byly vykazovány metodou koupě, ostatní typy podnikových kombinací, u kterých nevzniká vztah mezi nabyvatelem a nabývaným podnikem metodou sdílení podílů. Goodwill bylo možné vykázat pouze při akvizici, a to jako rozdíl pořizovacích nákladů akvizice, včetně souvisejících přímých vedlejších nákladů, a fair value identifikovatelných aktiv snížených o převzaté závazky. Hodnota fair value odpovídala tržní ceně, nebo byla stanovena odborným odhadem. Do hodnoty goodwillu vstupovaly také nově identifikované položky aktiv a závazků.

V článku „Goodwill - an eternal controversy“ autoři zmiňují, že od roku 1944 se ocenění a vykazování goodwillu vznikajícího v rámci podnikové kombinace nezměnilo. Rovněž srovnává pojetí tohoto aktiva platné v 19. století s definicí ve standardu APB 16 (Johnson a Tearney 1993).

6.1.1 Odpisování a testování na zhoršení

V souvislosti se standardem APB 17 (1970) byl goodwill rovnoměrně odepisován do nákladů po dobu jeho užitečnosti, maximálně však 40 let. Jednorázový odpis byl zakázán. Testování na zhoršení bylo do roku 1995 upraveno standardem APB 17, následně podrobněji standardem FAS 121 Vykazování zhoršení dlouhodobých aktiv a dlouhodobých aktiv k prodeji.

¹⁴ Accounting Research Bulletin

¹⁵ Accounting Principles Board 16: Business Combinations; dále jen „APB 16“.

¹⁶ Accounting Principles Board 17: Intangible Assets; dále jen „APB 17“.

6.2 FAS 141 Podnikové kombinace a FAS 142 Goodwill a ostatní nehmotná aktiva

FASB v roce 2001 nahradila předchozí standardy APB 16 a APB 17 standardy FAS 141 Podnikové kombinace a FAS 142 Goodwill a ostatní nehmotná aktiva. Standard FAS 141 byl novelizován v roce 2007 v souvislosti s harmonizací US GAAP a IAS/IFRS.

V rámci standardu FAS 141 (2001) byly veškeré podnikové kombinace vykazovány metodou koupě, metoda sdílení podílů (pooling of interest), kdy nabyvatel nabývá společnost za vlastní akcie, je tímto standardem zakázána (Mládek, 2002).

Goodwill představoval rozdíl pořizovacích nákladů akvizice a identifikovatelných aktiv snížených o převzaté závazky. Do jeho výše se podle standardu zahrnují i taková nehmotná aktiva, která nelze samostatně identifikovat a ocenit. Za základnu pro výpočet goodwillu byly považovány, stejně jako dříve, pořizovací náklady akvizice včetně vedlejších nákladů. K datu akvizice ocení nabyvatel převzatá identifikovatelná aktiva a závazky ve fair value (Mládek, 2002).

V článku „Treatment of goodwill in accounting“ se autor mimo jiné zabývá otázkou okamžitého odpisu goodwillu do položky nerozděleného zisku minulých let ve vlastním kapitálu a to především z důvodu, že jej není možné ocenit a není spojen s budoucími peněžními toky. Dále zmiňuje možnosti následného nakládání s goodwillem. Autor odkazuje na nově přijaté standardy FAS 141 a FAS 142 (Talha, 2003).

Moehrle, Reynolds-Moehrle a Wallace (2001) řeší hodnotu zisku na akcii, kdy původní návrh FASB obsahoval možnost zveřejnit hodnotu zisku sníženou o odpis goodwillu. Hodnoty zisku po odečtení odpisu goodwillu a zisku před mimořádnými položkami se mezi sebou významně neliší a dosahují, oproti provoznímu cash-flow, vyšší informativní schopnosti. Tímto článkem podpořili návrh FASB spočívající v neodpisování goodwillu.

6.2.1 FAS 141 (2007)

Dle standardu FAS 141 (2007) je jako podniková kombinace označena taková transakce, při které nabyvatel nabývá čistá aktiva, nebo podíl na vlastním kapitálu a získává tak kontrolu nad jinou podnikatelskou jednotkou. Podnikové kombinace se vykazují metodou akvizice. Goodwill představuje rozdíl:

- poskytnuté protihodnoty oceněné ve fair value navýšené o fair value případných nekontrolních podílů a fair value předchozích podílů na vlastním kapitálu nabývané společnosti a
- čisté reálné hodnoty nabytých identifikovatelných aktiv a převzatých závazků.

Za základnu pro výpočet goodwillu byly dříve považovány pořizovací náklady akvizice včetně vedlejších nákladů. V současné úpravě standardu se objevuje termín poskytnutá protihodnota, která v podstatě odpovídá pořizovacím nákladům a je stanovena na stejném principu jako v rámci IFRS 3. K datu akvizice ocení naby-

vatel převzatá identifikovatelná aktiva a závazky ve fair value (*FAS 141 Business Combinations*, 2007).

Dle standardů musí být goodwill rozdělen na individuální vykazující jednotky. Vykazující jednotka („reporting unit“) představuje nejnižší úroveň, na které je podnik schopný sledovat výkonnost provozního segmentu. Provozní segment musí splnit určité požadavky, dané standardem FAS 131 Vykazování segmentů a souvisejících informací¹⁷. Tyto požadavky jsou následující:

- jednotka může vykazovat náklady a výnosy související s podnikatelskými aktivitami,
- jednotka může realizovat užitek z goodwillu,
- charakter vykazující jednotky se liší od ostatních složek.

Shalev (2009) zkoumá výši výnosu z akcií v souvislosti se zveřejňováním informací o akvizicích, které přímo závisí na hodnotě kupní ceny goodwillu. Investoři nejsou schopni ihned zpracovat dostupná data ohledně podnikových kombinací do svého očekávání a rychleji reagují na zveřejnění negativních informací.

6.2.2 Nekontrolní podíly

Podstata vzniku nekontrolních podílů je shodná s IAS/IFRS. Standard FAS 141 (2007) vyžaduje ocenění nekontrolních podílů ve fair value k datu akvizice.

6.2.3 Testování na zhoršení

Hlavní změnou standardu FAS 142 oproti APB 17 je ústup od odpisování goodwillu a ponechání pouze testování na zhoršení.

Standard FAS 142 (2001) obsahuje postup testování na snížení hodnoty goodwillu. Testování musí být provedeno minimálně jednou ročně, a to ve dvou krocích:

1. Porovná se fair value vykazující jednotky včetně goodwillu s její účetní hodnotou. V případě, že je fair value nižší, předpokládá se, že došlo ke snížení hodnoty goodwillu a přikročí se k druhému kroku.
2. Vypočte se snížení hodnoty goodwillu. Tato ztráta ze snížení odpovídá rozdílu mezi účetní hodnotou goodwillu a jeho implicitní fair value. Podle standardu FAS 142 odst. 21 se implicitní reálná hodnota stanoví podobně jako výše goodwillu při podnikové kombinaci. Účetní jednotka stejně jako při akvizici alokuje fair value na všechny položky aktiv a závazků. Vykazující jednotka je oceňena v částce, která by za ni byla zaplácena.

6.2.4 Výhodná koupě

Účetní jednotka o hodnotu negativního goodwillu poměrně snižuje původní fair value nabytých aktiv s výjimkou finančního majetku, majetku určeného k prodeji,

¹⁷ Statement of Financial Accounting Standards No. 131 Disclosures about Segments of an Enterprise and Related Information

odložené daňové pohledávky, penzí a souvisejících položek zaplacených dopředu a ostatních krátkodobých aktiv. V případě, že hodnota původně vypočteného záporného rozdílu není vypořádána, promítne tuto zbývající část nabyvatel jako výnos k datu akvizice (Mládek, 2005).

6.2.5 Postupná podniková kombinace

Pokud kontrolní podíl nad nabývanou společností vznikne postupně nákupem menších podílů, považuje se za datum akvizice datum poslední transakce, při které ke vzniku kontrolního podílu došlo (*FAS 141 Business Combinations*, 2007).

7 Pojetí goodwillu v UK GAAP

Vykazování ve Velké Británii v rámci standardů UK GAAP¹⁸ bylo často inspirací pro řadu zemí a i nadále patří k mezinárodně sledovaným a respektovaným standardům.

Vykazování goodwillu upravoval standard SSAP 22 Účtování goodwillu¹⁹, který obsahoval dvě možnosti nakládání s goodwillem. Jednu variantu představoval jednorázový odpis na vrub vlastního kapitálu ihned po identifikaci, standard však umožňoval volnost a neuváděl, na vrub jaké položky vlastního kapitálu má být goodwill zúčtován. Mimo to mohl být akviziční rozdíl pravidelně odpisován na vrub nákladů, ovšem v porovnání s IFRS nebo US GAAP nebyla stanovena hranice pro odpisování a účetní jednotky si tak dobu odepisování stanovila sama (Zelenka, 2006).

7.1 FRS 10 Goodwill a nehmotná aktiva

Ve druhé polovině 90. let minulého století nahradila komise Accounting Standards Boards (ASB) SSAP 22 standardem FRS 10 Goodwill a nehmotná aktiva. Pozitivní goodwill vzniká v případě, že náklady akvizice převyšují fair value čistých identifikovatelných aktiv. V opačném případě se jedná o negativní goodwill.

V rámci nového standardu byl zrušen jednorázový odpis na vrub vlastního kapitálu. Standard vyžaduje, aby účetní jednotka učinila odhad doby životnosti nehmotných aktiv, včetně goodwillu. Tento odhad musí být na konci každého účetního období znovu přezkoumán. FRS 10 předpokládá, že životnost nehmotného aktiva, včetně goodwillu nepřesahuje 20 let. Uznává však, že tento předpoklad může být vyvrácen a tím uznána i delší životnost. V případě splnění podmínky omezené životnosti je goodwill zahrnován do aktiv a systematicky odepisován po dobu ekonomické životnosti. V opačném případě se neodepisuje (*FRS 10 Goodwill and Intangible Assets*, 1997).

7.1.1 Testování na snížení hodnoty podle FRS 11 Zhoršení stálých aktiv a goodwillu

V případě, že délka doby odpisování goodwillu nepřesahuje 20 let, testuje se na zhoršení podle FRS 11 Zhoršení stálých aktiv a goodwillu²⁰ povinně pouze na konci prvního celého účetního období po akvizici, případně v průběhu životnosti, existuje-li náznak poklesu jeho hodnoty. V opačném případě, kdy je goodwill odpisován po dobu přesahující 20 let nebo v souvislosti s FRS 10 odpisován není, probíhá testování na zhoršení na konci každého účetního období. Testování spočívá v porovnání účetní hodnoty se zpětně získatelnou částkou (vyšší z čisté realizovatelné ce-

¹⁸ United Kingdom Generally Accepted Accounting Principles

¹⁹ Statement of Standard Accounting Practice 22: Accounting for Goodwill, dále jen SSAP 22

²⁰ Financial Reporting Standard 11 Impairment of Fixed Assets and Goodwill

ny a hodnoty z užívání). V případě, že účetní hodnota převyšuje zpětně ziskatelnou částku, došlo ke zhoršení aktiva a hodnota goodwillu by měla být snížena. Ztráta ze zhoršení se vykáže ve výkazu zisku a ztráty (*FRS 10 Goodwill and Intangible Assets, 1997; FRS 11 Impairment of Fixed Assets and Goodwill, 1998*).

Jestliže se při testování na zhoršení vykáže ztráta ze snížení, odpisuje se po zbývající odhadovanou dobu životnosti z účetní hodnoty upravené o ztrátu ze zhoršení (*FRS 11 Impairment of Fixed Assets and Goodwill, 1998*).

7.1.2 Negativní goodwill

Záporný akviziční rozdíl se objeví s minusovým znaménkem jako položka rozvahy na straně aktiv. Odpisy se promítají do výsledku hospodaření po dobu jeho životnosti (*FRS 10 Goodwill and Intangible Assets, 1997*).

7.1.3 Nekontrolní podíly

FRS 102 Finanční výkaznictví Velké Británie a Irské republiky²¹ (2013) požaduje ocenit nekontrolní podíly podílem na čistých aktivech dceřiné společnosti.

²¹FRS 102 „The Financial Reporting Standard Applicable in the UK and Republic of Ireland“

8 Srovnání jednotlivých systémů a vyhodnocení rozdílů ve vykazování

V této části budou shrnuty a zhodnoceny požadavky dané vybranými standardy v oblasti vykazování goodwillu, ocenění nekontrolních podílů, následného nakládání s identifikovaným goodwillem a vzniku záporného goodwillu. Následně budou dané metody a postupy aplikovány na praktických příkladech.

8.1 Definice a stanovení výše goodwillu

V české účetní legislativě se lze setkat se třemi typy akvizičních rozdílů. Jedná se o konsolidační rozdíl, oceňovací rozdíl k nabytému majetku a goodwill. Z vyhlášky č. 500/2002 Sb. vyplývá, že jediným rozdílem mezi oceňovacím rozdílem k nabytému majetku a goodwillem je způsob ocenění obchodního závodu. Jestliže nabyvatel převezme položky v účetním ocenění, ve kterém byly evidovány u prodávajícího, vzniklý rozdíl tržní ceny a této hodnoty představuje oceňovací rozdíl k nabytému majetku, který se vykazuje jako dlouhodobý hmotný majetek. Pokud však nabyvatel nechá nakoupené položky přecenit znalcem, vzniká goodwill, který se v rozvaze objeví jako položka dlouhodobého nehmotného majetku na účtu 015. Goodwill představuje rozdíl mezi oceněním nabytého obchodního závodu a hodnotou přeceněných aktiv snížených o převzaté dluhy. Konsolidační rozdíl vyplývá z nákupu podílu na vlastním kapitálu dceřiného podniku a vykazuje se v rámci konsolidované účetní závěrky.

Podle platných standardů IFRS 3 i FAS 141 je goodwill rozdílem převedené protihodnoty, která je zvýšena o případné nekontrolní podíly a v případě postupné podnikové kombinace doposud držených podílů na nabývaném podniku, a výši nabyvatelova podílu. Veškeré položky vstupující do výpočtu jsou v souvislosti s metodou akvizice k datu akvizice oceněny ve fair value.

UK GAAP vyjadřuje zakoupený goodwill jako výši nákladů akvizice snížených o součet fair value identifikovatelných aktiv a závazků.

Je patrné, že existuje jednotné stanovení výše goodwillu v IAS/IFRS i US GAAP. Po novele standardů FAS 141 (2007) a IFRS 3 (2008) jsou podnikové kombinace vykazovány metodou akvizice, která nahradila dříve užívanou metodu koupě. V souvislosti s novelou nahradily oba standardy v dřívější úpravě obsažené pořizovací náklady pojmem převedená protihodnota, který ovšem významově odpovídá vynaloženým nákladům. Aplikací metody koupě ovlivňovaly výši goodwillu ostatní přímé pořizovací náklady, které ovšem nyní dle metody akvizice představují náklad daného období. V IAS/IFRS a US GAAP navíc do výpočtu vstupují nekontrolní podíly a odráží se v něm také možnost postupné podnikové kombinace, což standardy UK GAAP neřeší. Dle české účetní legislativy a UK GAAP navíc vstupují do výpočtu ostatní přímé náklady.

8.2 Goodwill jako aktivum

V kapitole 3.4 byly popsány podmínky, které podle Koncepčního rámce IAS/IFRS a SFAC 6 standardů US GAAP musí být splněny, aby bylo možné vykázat goodwill jako aktivum. Goodwill musí být spojen s budoucím ekonomickým užitekem, který je nabyvatel schopný kontrolovat a omezit přístup ostatním, a který je výsledkem minulých transakcí. Sporný bod představuje požadavek přínosu budoucích peněžních prostředků z goodwillu, a to z důvodu toho, že goodwill sám o sobě není spojen s budoucím ekonomickým prospěchem, může jej však přinášet ve spojení s jinými aktivy. Pokud tedy od tohoto abstrahujeme, můžeme usoudit, že dané podmínky jsou splněny a goodwill lze vykázat jako aktivum. V rámci českého účetnictví požaduje zachycení goodwillu v dlouhodobých nehmotných aktivech vyhláška č. 500/2002 Sb.

Zachycení goodwillu v dlouhodobých nehmotných aktivech požadují všechny uvedené standardy.

8.3 Nekontrolní podíly

Nekontrolní podíly byly do výpočtu goodwillu zahrnuty novelou standardu FAS 141 v roce 2007 a v návaznosti na to se objevily také v novelizovaném IFRS 3. Oceněny mohou být podílem mateřského podniku na vlastním kapitálu dceřiné společnosti nebo ve fair value. S tím souvisí vykázání goodwillu připadajícího pouze na podíl mateřského podniku nebo celkového goodwillu zahrnujícího také část připadající na nekontrolní podíly.

V české účetní legislativě se setkáváme s pojmem menšinové podíly, které jsou oceněny podílem na vlastním kapitálu dceřiné společnosti.

IAS/IFRS vymezují dvě možnosti ocenění nekontrolních podílů, a to ocenění ve fair value nebo jako podíl na vlastním kapitálu dceřiného podniku. V souvislosti se zvoleným oceněním vzniká rozdílná výše goodwillu.

US GAAP uvádějí pouze jednu možnost ocenění nekontrolních podílů, a to ve fair value.

UK GAAP požadují stanovit nekontrolní podíly podílem na vlastním kapitálu dceřiné společnosti.

Z výše uvedeného vyplývá, že aplikací IAS/IFRS a US GAAP není hodnota goodwillu srovnatelná, přičemž rozdílná výše je vykázána i v rámci samotného IAS/IFRS, a to v důsledku povolení dvou oceňovacích metod. Nekontrolní podíly se objeví v konsolidovaném výkazu o finanční pozici či konsolidované rozvaze.

8.4 Nakládání s goodwillem následně po identifikaci

Podle úpravy v České republice dochází k jeho postupnému rovnoměrnému odpisování do provozních nákladů po dobu 60 měsíců. U goodwillu je jasně patrné, že jeho využití je pro podnik dlouhodobou záležitostí a v mnoha případech nelze odhadnout, po jakou dobu budou podniku plynout peněžní prostředky z jeho užívání.

Pokud ovšem bude goodwill po 5 letech plně odepsán, nebude se dále zobrazovat v rozvaze, což bude vést ke zkreslení účetních výkazů a nebude dodržen požadavek věcného a poctivého zobrazení účetnictví. Doba odpisování stanovená vyhláškou č. 500/2002 Sb. dle mého názoru neodpovídá době ekonomické životnosti goodwillu. Daňově se goodwill vzniklý při koupi obchodního závodu odepisuje po dobu 180 měsíců, v ostatních případech není daňově uznatelným výdajem.

V současné úpravě standardů IAS/IFRS a US GAAP je využito možnosti neodpisování goodwillu a jeho testování na snížení hodnoty. Tento požadavek souvisí s tím, že účetní jednotka není schopná odhadnout dobu, po kterou jí bude goodwill přinášet prospěch nebo stanovit dobu odpisování. Testování je upraveno ve standardu IAS 36, případně FAS 142. Dle IAS 36 se testování provádí v jednom kroku a goodwill je přiřazen penězotvorné jednotce nebo skupině jednotek. FAS 142 využívá testování ve dvou krocích a goodwill je přiřazen vykazující jednotce, která se může lišit od penězotvorné jednotky. Při testování se porovnává účetní hodnota jednotky, ke které byl přiřazen goodwill se zpětně získatelnou částkou, případně fair value. Vykázaná ztráta se promítá do výsledku hospodaření daného roku.

UK GAAP vychází z určení délky životnosti goodwillu a v souvislosti s tímto požadavkem se liší následné nakládání s daným aktivem. Pokud účetní jednotka stanoví délku ekonomické životnosti goodwillu nepřesahující 20 let, požadují standardy jeho systematické odpisování po dobu 20 let. Testování na snížení hodnoty je realizováno pouze v rámci účetní závěrky na konci prvního celého účetního období po akvizici, nebo pokud existuje náznak možného poklesu hodnoty goodwillu. V opačném případě, kdy je stanovena doba životnosti delší než 20 let, se neodpisuje, pouze každoročně testuje na snížení hodnoty.

Je patrné, že v rámci harmonizace US GAAP a IAS/IFRS došlo ke sjednocení požadavku neodpisovat goodwill, ale testovat jej na snížení hodnoty. V rámci české legislativy odpovídá požadavek odpisování goodwillu úpravě podle APB 17 nahrazeného v roce 2001 či IAS 22, který byl nahrazen v roce 2004. Ovšem v rámci těchto nahrazených standardů bylo vyžadováno jeho odpisování po dobu 20, případně 40, let nikoliv pouhých 5 let. UK GAAP vyžadují jak odpisování, tak v určitých případech i testování na snížení hodnoty.

8.5 Záporný goodwill

V České republice nakládání se záporným goodwillem upravuje vyhláška č. 500/2002 Sb., která vyžaduje jeho rovnoměrné odpisování do provozních výnosů nejpozději do 60 měsíců po akvizici. Daňově je záporný goodwill vzniklý koupí obchodního závodu odpisován 180 měsíců.

V rámci IAS/IFRS a US GAAP představuje záporný goodwill výhodnou koupi, ke které může v ojedinělých případech docházet. Při aplikaci IFRS 3 se o celou výhodnou koupi navýší výnosy daného období. US GAAP vyžadují, aby byly o vzniklou výhodnou koupi postupně poměrně snižovány původní hodnoty fair value nabytých aktiv, s výjimkou některých položek aktiv uvedených v rámci standardu FAS 141. Až případná zbývající část hodnoty negativního goodwillu je vykáz-

zána jako výnos. Oba standardy vyžadují, aby nabyvatel znovu posoudil fair value identifikovatelných aktiv, převzatých závazků a následně až vykázal výnos.

V UK GAAP se lze setkat s pojmem negativní goodwill, který se objeví s mínusem na straně aktiv stejně jako pozitivní goodwill a po dobu ekonomické životnosti se odpisuje do výnosů.

V nakládání se záporným goodwill existují rozdíly i mezi IFRS a US GAAP. Je zřejmé, že v rámci IFRS bude ve výsledovce vykázán větší výnos než v rámci US GAAP. Dle obou standardů ovlivní výše výhodné koupě hospodářský výsledek daného roku. Česká účetní legislativa i US GAAP požadují vykázat záporný (negativní) goodwill jako položku rozvahy a odpisovat jej do výnosů. Hospodářský výsledek je tedy prostřednictvím odpisů ovlivněn postupně. Je otázkou, zda je vhodnější, aby tento výnos ovlivnil hospodářský výsledek pouze v roce, ve kterém je realizován, nebo zda jej má ovlivňovat postupně v průběhu let. Výhodná koupě představuje situaci, kdy nabyvatel zaplatí za podnik nižší cenu, než odpovídá fair value podniku jako celku, což může být například důsledkem toho, že prodávající rychle potřebuje peněžní prostředky. Touto transakcí ovšem nabyvatel realizuje zisk („šťastnou koupí“), který se vztahuje k okamžiku získání podniku a měl by tedy ovlivnit výnosy daného roku. Nakládání se zjištěnou výhodnou koupí dané standardy IAS/IFRS a US GAAP lépe odpovídá podstatě tohoto záporného akvizičního rozdílu.

9 Nekontrolní podíly

V této části práce bude nejprve věnována pozornost vyčíslení nekontrolních podílů při ocenění ve fair value nebo podílem na vlastním kapitálu nabývané společnosti.

9.1.1 Vznik goodwillu při existenci nekontrolních podílů

Společnost GAMA, a. s. nakoupila k 1. 10. 2015 75% podíl ve společnosti DELTA, a. s. za 80.000 tis. Kč, fair value nekontrolního podílu stanovená k datu akvizice byla 27.000 tis. Kč.

Datum akvizice 1. 10. 2015, nabyvatelem je společnost GAMA, a. s. Následující tabulka zobrazuje aktiva a závazky nabývané společnosti.

Tab. 1 Výkaz o finanční pozici firmy DELTA, a. s.

Výkaz o finanční pozici k 1. 10. 2015 (tis. Kč)	
AKTIVA	
Dlouhodobá aktiva	
Pozemky, budovy a zařízení	80.000
Dlouhodobá aktiva celkem	80.000
Krátkodobá aktiva	
Zásoby	25.000
Pohledávky z obchodních vztahů a ostatní pohledávky	15.700
Peněžní prostředky a peněžní ekvivalenty	3.500
Krátkodobá aktiva celkem	44.200
Aktiva celkem	124.200
VLASTNÍ KAPITÁL A ZÁVAZKY	
Vlastní kapitál	
Upsaný kapitál	90.000
Fondy tvořené ze zisku	5.000
Nerozdělený zisk	2.800
Zisk za účetní období	2.200
Vlastní kapitál celkem	100.000
Krátkodobé závazky	
Závazky z obchodních vztahů	23.400
Úvěry a jiné zdroje financování	800
Krátkodobé závazky celkem	24.200
Vlastní kapitál a závazky celkem	124.200

Ocenění nekontrolního podílu fair value

Při výpočtu goodwillu budeme vycházet ze vzorce uvedeného v kapitole 5.2.1, pořizovací ceny podílu a fair value nekontrolního podílu:

$$\text{Goodwill} = PC_{ms} + RH_{np} - VK$$

$$\text{Goodwill} = 80.000 \text{ tis.} + 27.000 \text{ tis.} - 100.000 \text{ tis.} = \mathbf{7.000 \text{ tis. Kč}}$$

Goodwill 7.000 tis. Kč představuje celkový goodwill, který je vztažený jak k podílu mateřského podniku, tak také k nekontrolním podílům.

Ocenění nekontrolního podílu podílem na vlastním kapitálu nabývané společnosti

Nekontrolní podíl představuje 25% podíl na vlastním kapitálu společnosti DELTA, který činí 100.000 tis. Kč. Tedy:

$$\text{Nekontrolní podíl} = 25\% \text{ z } 100.000 \text{ tis.} = 25.000 \text{ tis. Kč}$$

Výše nekontrolního podílu je rovna 25.000 tis. Kč. V dalším kroku stanovíme výši goodwillu s využitím vzorce z kapitoly 5.2.1. Výpočet bude následující:

$$\text{Goodwill} = PC_{ms} + \%VK_{np} - VK$$

$$\text{Goodwill} = 80.000 \text{ tis.} + 25.000 \text{ tis.} - 100.000 \text{ tis.} = \mathbf{5.000 \text{ tis. Kč}}$$

Goodwill při ocenění nekontrolního podílu podílem na vlastním kapitálu nabývané společnosti dosahuje výše 5.000 tis. Kč. V porovnání s předchozím příkladem je zřejmé, že v případě ocenění nekontrolního podílu ve fair value je vykázán vyšší goodwill, protože v sobě kromě goodwillu mateřského podniku zahrnuje také goodwill související s nekontrolními podíly.

9.1.2 Nekontrolní podíly a výhodná koupě

Společnost GAMA, a. s. nakoupila k 1. 4. 2015 75% podíl ve společnosti DELTA, a. s. za 40.000 tis. Kč, fair value nekontrolního podílu stanovená k datu akvizice byla 12.000 tis. Kč.

Datem akvizice je 1. 4. 2015, nabyvatele představuje společnost GAMA, a. s. Aktiva a závazky nabývané společnosti uvádí následující tabulka:

Tab. 2 Výkaz o finanční pozici společnosti DELTA, a. s.

Výkaz o finanční pozici k 1. 4. 2015 (tis. Kč)	
AKTIVA	
Dlouhodobá aktiva	
Pozemky, budovy a zařízení	54.200
Dlouhodobá aktiva celkem	54.200
Krátkodobá aktiva	
Zásoby	8.800
Pohledávky z obchodních vztahů a ostatní pohledávky	8.300
Peněžní prostředky a peněžní ekvivalenty	3.200
Krátkodobá aktiva celkem	20.300
Aktiva celkem	74.500
VLASTNÍ KAPITÁL A ZÁVAZKY	
Vlastní kapitál	
Základní kapitál	60.000
Ztráta za období	-3.600
Nerozdělený zisk	200
Vlastní kapitál celkem	56.600
Krátkodobé závazky	
Závazky z obchodních vztahů	12.900
Úvěry a jiné zdroje financování	5.000
Krátkodobé závazky celkem	17.900
Závazky celkem	17.900
Vlastní kapitál a závazky celkem	74.500

Ocenění nekontrolního podílu fair value

V rámci tohoto výpočtu budeme vycházet z fair value nekontrolního podílu v částce 12.000 tis. Kč a pořizovací ceny podílu na společnosti DELTA ve výši 40.000 tis. Kč. Hodnotu goodwillu stanovíme následovně:

$$\text{Goodwill} = \text{PC}_{\text{ms}} + \text{RH}_{\text{np}} - \text{VK}$$

$$\text{Goodwill} = 40.000 \text{ tis.} + 12.000 \text{ tis.} - 56.600 \text{ tis.} = \mathbf{-4.600 \text{ tis. Kč}}$$

Celkový goodwill při ocenění nekontrolního podílu ve fair value dosahuje výhodné koupě ve výši 4.600 tis. Kč.

Ocenění nekontrolního podílu podílem na vlastním kapitálu nabývané společnosti

Nekontrolní podíl představuje 25% podíl na vlastním kapitálu společnosti DELTA, který činí 56.600 tis. Kč. Tedy:

$$\text{Nekontrolní podíl} = 25\% \text{ z } 56.600 \text{ tis.} = 14.150 \text{ tis. Kč}$$

Výše nekontrolního podílu odpovídá hodnotě 14.150 tis. Kč.

Goodwill stanovíme opět dle vzorce:

$$\text{Goodwill} = \text{PC}_{\text{ms}} + \% \text{VK}_{\text{np}} - \text{VK}$$

$$\text{Goodwill} = 40.000 \text{ tis.} + 14.150 \text{ tis.} - 56.600 \text{ tis.} = \mathbf{-2.450 \text{ tis. Kč}}$$

Při ocenění nekontrolního podílu reálnou hodnotou činí výhodné koupě 4.600 tis. Kč. Pokud se nekontrolní podíl ocení podílem na vlastním kapitálu dceřiné společnosti je hodnota výhodné koupě nižší, a to 2.450 tis. Kč.

IAS/IFRS povolují ocenit nekontrolní podíly ve fair value nebo podílem na vlastním kapitálu nabývané společnosti. V případě požadavku ocenit nekontrolní podíly podílem na vlastním kapitálu dceřiného podniku získáme goodwill, který náleží mateřskému podniku. Při ocenění ve fair value vzniká celkový goodwill, který je vázán také na nekontrolní podíly a je pochopitelně vyšší než goodwill vztahující se pouze k podílu mateřské společnosti. Je patrné, že v souvislosti s harmonizací IAS/IFRS a US GAAP, ale i v rámci samotného IAS/IFRS vzniká rozdílná výše goodwillu v závislosti na zvoleném ocenění. V budoucnu by bylo vhodné tyto požadavky sjednotit. Přiklání bych se k ocenění nekontrolních podílů ve fair value. Nedostatek ocenění nekontrolních podílů podílem na vlastním kapitálu dceřiné společnosti spatřuji především v tom, že účetní jednotka v rámci konsolidované účetní závěrky vykazuje celkové hodnoty aktiv, vlastního kapitálu i závazků nabývané jednotky a má povinnost vyčíslit a uvést také výši nekontrolních podílů, ovšem výjimku tvoří právě goodwill, který představuje jedinou položku konsolidovaného výkazu o finanční pozici (či rozvahy), která není vykázána v celkové výši.

10 Výpočet a vykázání goodwillu

V této kapitole bude stanovena hodnota goodwillu dle české účetní legislativy (dále jen „ČÚL“), v rámci dřívějších a současných úprav standardů IAS/IFRS a US GAAP a výkaznictví UK GAAP. V další části bude pozornost věnována kapitálové a majetkové akvizici.

10.1 Výše goodwillu dle dřívější a současné úpravy

Společnost ALFA, a. s. k 1. 1. 2015 získala 80% podíl ve společnosti BETA, a. s. za 92.150 tis. Kč. Současně vynaložila další náklady ve výši 640 tis. Kč související se získáním kontrolního podílu v dané společnosti. Fair value nekontrolních podílů je ve výši 16.000 tis. Kč

Datum akvizice odpovídá datu získání kontrolního podílu, tedy 1. 1. 2015. Nabyvatelem je společnost ALFA, a. s. Výši identifikovatelných aktiv a převzatých závazků stanovuje následující tabulka:

Tab. 3 Identifikovatelná aktiva a převzaté závazky firmy BETA, a. s.

Majetek	Účetní hodnota	Fair value
Ochranná známka	30.000	45.000
Stavby	112.000	100.000
Zařízení	95.000	97.000
Zásoby	60.000	56.000
Pohledávky	96.900	96.900
Finanční majetek	13.000	13.000
Identifikovatelná aktiva celkem	406.900	407.900
Dodavatelé	220.000	220.000
Úvěry	90.000	90.000
Převzaté závazky celkem	310.000	310.000

Předpokládáme, že identifikovatelná aktiva a převzaté závazky splňují požadovaná kritéria pro jejich uznání. Z výše uvedené tabulky převezmeme hodnotu identifikovatelných aktiv ve fair value a převzaté závazky ve fair value a stanovíme hodnotu identifikovatelných čistých aktiv.

Tab. 4 Identifikovatelná čistá aktiva ve fair value

Položka	tis. Kč
Identifikovatelná aktiva	407.900
Převzaté závazky	-310.000
Identifikovatelná čistá aktiva	97.900

Identifikovatelná čistá aktiva dosahují výše 97.900 tis. Kč. Při akvizici byla nově identifikována položka nehmotného majetku, a to licence, jejíž fair value je 10.000 tis. Kč a podmíněný závazek ve fair value 30.000 tis. Kč, který splňuje podmínky IAS 37.

10.1.1 ČÚL

V kontextu českého účetnictví by účetní jednotka vykázala konsolidační rozdíl, který představuje pořizovací cenu podílu sniženou o nabyvatelův podíl na čistých aktivech (vlastním kapitálu) dceřiné společnosti. Při výpočtu budeme vycházet ze vzorce uvedeného v kapitole 4.1.2:

$$KR = C - p_{DA} * VKD_{FV, DA}$$

$$KR = (92.150 + 640) \text{ tis.} - 0,8 * (97.900 + 10.000) \text{ tis.} = 6.470 \text{ tis. Kč}$$

V české legislativě není striktně uvedeno, zda nově identifikovatelná aktiva zahrnovat do výpočtu či nikoliv. Osobně se přikláním k tomu, že pokud se hodnota licence objeví v konsolidované závěrce jako položka rozvahy, měla by též vstupovat do výpočtu konsolidačního rozdílu. Konsolidační rozdíl vztažený k mateřskému podniku bude vykázán ve výši 6.470 tis. Kč.

10.1.2 IAS/IFRS

IAS 22 (1983, 1993)

IAS 22 vydaný v roce 1983 představuje první standard IAS/IFRS zabývající se goodwillem, který je chápán jako přebytek pořizovacích nákladů, včetně ostatních přímých nákladů, nad fair value identifikovaných čistých aktiv. Princip výpočtu byl zachován i po novelizaci v roce 1993.

$$\text{Goodwill} = (92.150 + 640) \text{ tis.} - 0,8 * 97.900 \text{ tis.} = 14.470 \text{ tis. Kč}$$

Dle původního IAS 22 a novely z roku 1993 dosahuje goodwill výše 14.470 tis. Kč.

IAS 22 (1998)

$$\text{Goodwill} = 92.790 \text{ tis.} - 0,8 * (97.900 + 10.000) \text{ tis.} = 6.470 \text{ tis. Kč}$$

Po novele v roce 1998 vstupují do výpočtu goodwillu také nově identifikovatelná aktiva a závazky, hodnota goodwillu je 6.470 tis. Kč.

IFRS 3 (2004)

$$\text{Goodwill} = 92.790 \text{ tis.} - 0,8 * (97.900 + 10.000 - 30.000) \text{ tis.} = 30.470 \text{ tis. Kč}$$

Nově vydaný standard IFRS 3 (2004) do výpočtu navíc zahrnoval podmíněné závazky a goodwill představuje částku 30.470 tis. Kč.

IFRS 3 (2008)

Po novele IFRS 3 se do výpočtu goodwillu zahrnují nekontrolní podíly, které představují 20% podíl na identifikovatelných čistých aktivech společnosti BETA, a. s., tedy:

$$\text{Nekontrolní podíly} = 20 \% \text{ z } (97.900 + 10.000 - 30.000) \text{ tis.} = 15.580 \text{ tis. Kč}$$

Goodwill představuje rozdíl převedené protihodnoty zvýšené o nekontrolní podíly a identifikovatelných čistých aktiv. Goodwill vztažený k mateřskému podniku bude ve výši:

$$\text{Goodwill} = 92.150 \text{ tis.} + 15.580 \text{ tis.} - 77.900 \text{ tis.} = 29.830 \text{ tis. Kč}$$

V souvislosti s aplikací metody akvizice se ostatní přímé náklady akvizice nezahrnují do výpočtu goodwillu, ale představují náklad běžného roku. Goodwill je dle IFRS (2008) roven 29.830 tis. Kč.

10.1.3 US GAAP**APB 16 (1970), FAS 141 (2001)**

Goodwill představuje rozdíl pořizovacích nákladů, včetně ostatních přímých nákladů, a fair value identifikovatelných čistých aktiv. Rovněž bere v potaz nově identifikovaná aktiva závazky. Výše goodwillu dle APB 16 i FAS 141 (2001) odpovídá výpočtu v rámci IAS 22 (1998).

FAS 141 (2007)

FAS 141 nepracuje s pojmem podmíněný závazek. Do výpočtu goodwillu vstupují nekontrolní podíly oceněné ve fair value 16.000 tis. Kč. Princip výpočtu se neliší od IFRS 3 (2008). Celkový goodwill:

$$\text{Goodwill} = 92.150 \text{ tis.} + 16.000 \text{ tis.} - 107.900 \text{ tis.} = 250 \text{ tis. Kč}$$

Ostatní přímé náklady představují stejně jako v IFRS 3 náklad běžného roku, v rámci FAS 141 (2007) vykáže účetní jednotka goodwill v částce 250 tis. Kč.

10.1.4 UK GAAP

Dle FRS 10 představuje goodwill rozdíl pořizovacích nákladů a fair value identifikovatelných čistých aktiv. Do výpočtu vstupují rovněž ostatní přímé náklady. Hodnota zakoupeného goodwillu odpovídá úpravě uvedené v IAS 22 (1998).

V současné době se princip výpočtu goodwillu dle FAS 141 (2007) a IFRS 3 (2008) příliš neliší, což je výsledkem snah harmonizovat standardy IAS/IFRS a US GAAP. Oba standardy požadují zahrnutí nekontrolních podílů, ale jak již bylo uvedeno výše, existují rozdíly v požadavcích na jejich ocenění.

Dle ČÚL a UK GAAP se do výpočtu zahrnují také ostatní přímé náklady.

10.2 Konsolidace

Společnost EPSILON, a. s. nakoupila k 1. 3. 2015 75% podíl na společnosti DZÉTA, a. s. za 50.000 tis. Kč. Vedlejší pořizovací náklady související se získáním podílu činily 1.200 tis. Kč.

Datum akvizice odpovídá 1. 3. 2015, nabyvatelem je společnost EPSILON, a. s. Výkazy nabyvatele i nabývané společnosti uvádí následující tabulky:

Tab. 5 Výkaz o finanční pozici firmy EPSILON, a. s.

Výkaz o finanční pozici k 1. 3. 2015	
(tis. Kč)	
AKTIVA	
Dlouhodobá aktiva	
Investice ve společnosti DZÉTA	51.200
Pozemky, budovy a zařízení	67.900
Dlouhodobá aktiva celkem	119.100
Krátkodobá aktiva	
Zásoby	21.000
Obchodní a jiné pohledávky	34.000
Hotovost a peněžní ekvivalenty	12.000
Krátkodobá aktiva celkem	67.000
Aktiva celkem	186.100
VLASTNÍ KAPITÁL A ZÁVAZKY	
Vlastní kapitál	
Upsaný kapitál	110.000
Fondy	4.000
Zisk za období	2.600
Vlastní kapitál celkem	116.600
Krátkodobé závazky	
Závazky z obchodního styku a jiné	60.400
Bankovní úvěry a výpomoci	9.100
Krátkodobé závazky celkem	69.500
Vlastní kapitál a závazky celkem	186.100

Tab. 6 Výkaz o finanční pozici firmy DZÉTA, a. s.

Výkaz o finanční pozici k 1. 3. 2015 (tis. Kč)	
AKTIVA	
Dlouhodobá aktiva	
Pozemky, budovy a zařízení	55.000
Dlouhodobá aktiva celkem	55.000
Krátkodobá aktiva	
Zásoby	8.400
Obchodní a jiné pohledávky	10.200
Hotovost a peněžní ekvivalenty	2.300
Krátkodobá aktiva celkem	20.900
Aktiva celkem	75.900
VLASTNÍ KAPITÁL A ZÁVAZKY	
Vlastní kapitál	
Upsaný kapitál	53.000
Fondy	8.000
Ztráta za období	-800
Vlastní kapitál celkem	60.200
Krátkodobé závazky	
Závazky z obchodního styku a jiné	15.700
Krátkodobé závazky celkem	15.700
Vlastní kapitál a závazky celkem	75.900

Hodnota identifikovatelných čistých aktiv odpovídá výši vlastního kapitálu, tedy 60.200 tis. Kč.

10.2.1 ČÚL

Konsolidační rozdíl vzniklý z provedené transakce se objeví v konsolidované účetní závěrce. V rámci výpočtu budeme vycházet ze vzorce uvedeného v kapitole 4.1.2:

$$KR = C - p_{DA} * VKD_{FV, DA}$$

$$KR = (50.000 \text{ tis.} + 1.200 \text{ tis.}) - 0,75 * 60.200 \text{ tis.} = \mathbf{6.050 \text{ tis. Kč}}$$

Konsolidovaná rozvaha se doplní o podíl připadající na minoritní akcionáře, tedy:

$$\text{Menšinový podíl} = 25 \% \text{ z } 60.200 \text{ tis.} = 15.050 \text{ tis. Kč}$$

Tab. 7 Konsolidovaná rozvaha

Konsolidovaná rozvaha k 1. 3. 2015 (tis. Kč)	
AKTIVA	
Dlouhodobý majetek	128.950
Konsolidační rozdíl aktivní	6.050
Dlouhodobý hmotný majetek	122.900
Pozemky, budovy a zařízení	122.900
Oběžná aktiva	87.900
Zásoby	29.400
Pohledávky	44.200
Krátkodobý finanční majetek	14.300
Aktiva celkem	216.850
PASIVA	
Vlastní kapitál	116.600
Základní kapitál	110.000
Fondy	4.000
Zisk za období	2.600
Cizí zdroje	85.200
Závazky	76.100
Bankovní úvěry a výpomoci	9.100
Menšinové podíly	15.050
Pasiva celkem	216.850

Menšinové podíly jsou oceněny podílem na vlastním kapitálu dceřiné společnosti. Konsolidační rozdíl ve výši 6.050 tis. Kč bude dle ČÚS č. 20 rovnoměrně odpisován po dobu 20 let.

Měsíční odpis = 6.050 tis./240 = 25,21 tis. Kč

Tab. 8 Odpisy konsolidačního rozdílu v tis. Kč

Rok	Odpis	Oprávk	Zůstatková hodnota
2015	226,89	226,89	5.823,11
2016	302,52	529,41	5.520,59
...			
2034	302,52	5.974,77	75,23
2035	75,23	6.050	0

Odpis konsolidačního rozdílu ovlivní každoročně náklady z běžné činnosti a tím i hospodářský výsledek z běžné činnosti.

10.2.2 IAS/IFRS

Nekontrolní podíl = 25 % z 60.200 tis. = 15.050 tis. Kč

Goodwill = 50.000 tis. + 15.050 tis. – 60.200 tis. = **4.850 tis. Kč**

Společnost EPSILON, a. s. vykazovala zisk za období ve výši 2.600 tis. Kč. Do výpočtu nejsou zahrnuty vedlejší pořizovací náklady, protože ty v souvislosti s metodou akvizice představují náklady období a jejich výše 1.200 tis. Kč ovlivní hospodářský výsledek v daném roce. Výši zisku za období, která se objeví v konsolidovaném výkazu o finanční pozici, stanovíme následovně:

Zisk = 2.600 tis. – 1.200 tis. = 1.400 tis.

Tab. 9 Konsolidovaný výkaz o finanční pozici

Konsolidovaný výkaz o finanční pozici k 1. 3. 2015	
(tis. Kč)	
AKTIVA	
Dlouhodobá aktiva	
Goodwill	4.850
Pozemky, budovy a zařízení	122.900
Dlouhodobá aktiva celkem	127.750
Krátkodobá aktiva	
Zásoby	29.400
Obchodní a jiné pohledávky	44.200
Hotovost a peněžní ekvivalenty	14.300
Krátkodobá aktiva celkem	87.900
Aktiva celkem	215.650
VLASTNÍ KAPITÁL A ZÁVAZKY	
Vlastní kapitál	
Upsaný kapitál	110.000
Fondy	4.000
Zisk za období	1.400
Vlastní kapitál celkem	115.400
Krátkodobé závazky	
Závazky	76.100
Bankovní úvěry a výpomoci	9.100
Krátkodobé závazky celkem	85.200
Nekontrolní podíly	15.050
Vlastní kapitál a závazky celkem	215.650

Goodwill bude účetní jednotka každoročně testovat na snížení hodnoty.

10.2.3 US GAAP

Nekontrolní podíl je oceněn fair value, která činí 17.000 tis. Kč

Goodwill = 50.000 tis. + 17.000 – 60.200 = **6.800 tis. Kč**

Tab. 10 Konsolidovaný výkaz o finanční pozici

Konsolidovaný výkaz o finanční pozici k 1. 3. 2015 (tis. Kč)	
AKTIVA	
Dlouhodobá aktiva	
Goodwill	6.800
Pozemky, budovy a zařízení	122.900
Dlouhodobá aktiva celkem	129.700
Krátkodobá aktiva	
Zásoby	29.400
Obchodní a jiné pohledávky	44.200
Hotovost a peněžní ekvivalenty	14.300
Krátkodobá aktiva celkem	87.900
Aktiva celkem	217.600
VLASTNÍ KAPITÁL A ZÁVAZKY	
Vlastní kapitál	
Upsaný kapitál	110.000
Fondy	4.000
Zisk za období	1.400
Vlastní kapitál celkem	115.400
Krátkodobé závazky	
Závazky	76.100
Bankovní úvěry a výpomoci	9.100
Krátkodobé závazky celkem	85.200
Nekontrolní podíly	17.000
Vlastní kapitál a závazky celkem	217.600

Výše zisku uvedená v konsolidovaném výkazu o finanční pozici zahrnuje stejně jako dle IFRS 3 ostatní přímé náklady. FAS 141 požaduje ocenit nekontrolní podíl ve fair value. V souvislosti s tím dosahuje goodwill výše 6.800 tis. Kč a bude každoročně testován na snížení hodnoty.

10.2.4 UK GAAP

UK GAAP vyžadují ocenění nekontrolního podílu podílem na vlastním kapitálu dceřiné společnosti, zároveň také do ocenění zakoupeného goodwillu zahrnují vedlejší pořizovací náklady. Nekontrolní podíly by byly ve stejné výši jako aplikací ČÚL nebo IAS/IFRS a výsledný zakoupený goodwill se v souvislosti se započítáním ostatních nákladů vykáže v hodnotě odpovídající ČÚL.

Účetní jednotka stanoví dobu ekonomické životnosti a v závislosti na této době bude zakoupený goodwill odpisovat, případně také testovat na zhoršení.

Goodwill se objeví v rozvaze jako položka dlouhodobých nehmotných aktiv a zvyšuje bilanční sumu. Jak je patrné z uvedeného příkladu, jeho výše závisí na ocenění nekontrolních podílů. V IAS/IFRS se vykáže v hodnotě 4.850 tis. Kč a dle US GAAP v částce 6.800 tis. Kč. Aplikací ČÚL vykáže účetní jednotka konsolidační rozdíl ve výši 6.050 tis. Kč, který představuje položku dlouhodobých aktiv. V souladu s UK GAAP se ve výkazu o finanční pozici objeví goodwill ve výši srovnatelné s ČÚL, a to z důvodu započítání ostatních přímých nákladů.

Zároveň se v konsolidované rozvaze jako položka pasiv objeví výše nekontrolních (menšinových) podílů, a to v hodnotě 15.050 tis. Kč (ČÚL, IAS/IFRS a UK GAAP), nebo ve fair value 17.000 tis. Kč (US GAAP).

Dle IFRS 3 a FAS 141 představují ostatní přímé náklady náklad daného roku. ČÚL a UK GAAP vyžadují jejich zahrnutí do výpočtu goodwillu (konsolidačního rozdílu). V souvislosti s metodou koupě užívanou dříve by vedlejší náklady vstupovaly do pořizovací ceny také v IAS/IFRS i US GAAP a ovlivnily výši goodwillu, která by byla ve stejné částce jako konsolidační rozdíl vzniklý dle ČÚL.

10.3 Nákup části podniku

Společnost SIGMA, a. s. nakoupila část společnosti YPSILON, a. s. tvořící samostatnou organizační složku za tržní cenu 7.000 tis. Kč, která byla stanovena na základě znaleckého posudku. Prodej byl realizován 1. 4. 2015. V souvislosti s nákupem vynaložila další náklady ve výši 400 tis. Kč. Společnost YPSILON eviduje u prodávané organizační složky jednotlivé položky aktiv:

Tab. 11 Položky organizační složky společnosti YPSILON, a. s.

Převzaté položky výkazu o finanční pozici	Účetní hodnota	Fair value
Budovy	7.750	7.500
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	5.120	4.790
Zásoby	2.230	2.300
Krátkodobé pohledávky	1.980	1.980
Krátkodobý finanční majetek	1.120	1.120
Aktiva celkem	18.200	17.690
Závazky	11.460	12.120

Datum akvizice odpovídá datu prodeji, tedy 1. 4. 2015. Nabyvatelem je společnost SIGMA, a. s.

10.3.1 ČÚL

Společnost SIGMA převzala jednotlivé položky aktiv organizační složky v hodnotě stanovené znaleckým posudkem. Závazky není nutné dle české legislativy přecenit, a proto byly převzaty v účetní hodnotě. Z výše uvedené tabulky vypočítáme hodnotu identifikovatelných čistých aktiv:

Tab. 12 Identifikovatelná čistá aktiva dle ČÚL

Položka	tis. Kč
Celková aktiva	17.690
Závazky celkem	11.460
Identifikovatelná čistá aktiva	6.230

Identifikovatelná čistá aktiva činí 6.230 tis. Kč a spolu s kupní cenou a ostatními náklady vstupují do výpočtu goodwillu:

$$\text{Goodwill} = 7.000 \text{ tis.} + 400 \text{ tis.} - 6.230 \text{ tis.} = \mathbf{1.170 \text{ tis. Kč}}$$

Společnosti SIGMA vznikl rozdíl mezi vynaloženými náklady a převzatými položkami v přeceněné hodnotě ve výši 1.170 tis. Kč, který vykáže jako goodwill. V souvislosti s ČÚS č. 013 jej bude účetně odpisovat po dobu 60 měsíců od akvizice.

$$\text{Měsíční odpis} = 1.170 \text{ tis.} / 60 = 19,5 \text{ tis. Kč}$$

Tab. 13 Účetní odpisy goodwillu v tis. Kč

Rok	Odpis	Oprávk	Zůstatková cena
2015	156	156	1.014
2016	234	390	780
...
2020	78	1.170	0

V roce 2015 se v rozvaze společnosti SIGMA objeví položka goodwillu ve výši 1.170 tis. Kč a výsledek hospodaření ovlivní odpisy goodwillu ve výši 156 tis. Kč.

V souvislosti s ustanovením zákona o daních z příjmů se bude goodwill daňově odpisovat 180 měsíců. Zde je patrný nesoulad mezi požadovanou délkou účetního a daňového odpisování, který by vedl k odložené dani.

Pokud kupující převezme položky aktiv organizační složky v hodnotě, ve které jej evidoval prodávající, vzniká oceňovací rozdíl k nabytému majetku. Tento rozdíl představuje dlouhodobé hmotné aktivum, které se odpisuje 15 let.

10.3.2 IAS/IFRS a US GAAP

IAS/IFRS a US GAAP požadují přecenit také závazky. Hodnota identifikovatelných čistých aktiv:

Tab. 14 Identifikovatelná čistá aktiva dle IAS/IFRS a US GAAP

Položka	tis. Kč
Celková aktiva	17.690
Závazky v přeceněné hodnotě	12.120
Identifikovatelná čistá aktiva	5.570

Do výpočtu goodwillu vstupuje kupní cena a hodnota identifikovatelných čistých aktiv.

$$\text{Goodwill} = 7.000 \text{ tis.} - 5.570 \text{ tis.} = \mathbf{1.430 \text{ tis. Kč}}$$

Goodwill se dle IAS/IFRS a US GAAP objeví ve Výkazu o finanční pozici v částce 1.430 tis. Kč. Vedlejší pořizovací náklady 400 tis. budou součástí nákladů roku 2015. Goodwill bude účetní jednotka každoročně testovat na snížení hodnoty.

10.3.3 UK GAAP

Při stanovení výše goodwillu v kontextu UK GAAP se do výpočtu, stejně jako dle ČÚL, zahrnují ostatní přímé náklady. Identifikovatelná čistá aktiva odpovídají hodnotě stanovené v tabulce 14.

$$\text{Goodwill} = 7.000 \text{ tis.} + 400 \text{ tis.} - 5.570 \text{ tis.} = \mathbf{1.830 \text{ tis. Kč}}$$

V rámci UK GAAP bude vykázán goodwill 1.830 tis. Kč. Následné nakládání s tímto nehmotným aktivem bude záviset na stanovené délce životnosti, což je v pravomoci účetní jednotky. Pokud tato hodnota nepřesáhne 20 let, je nutné jej stejně jako v souvislosti s ČÚL odpisovat a zároveň na konci prvního roku po akvizici testovat na snížení hodnoty. V opačném případě probíhá testování každoročně.

Dle české účetní legislativy dosahuje goodwill hodnoty 1.170 tis. Kč a účetní jednotka jej bude odpisovat po dobu 60 měsíců. V roce 2015 ovlivní výsledek hospodaření odpisy ve výši 156 tis. Kč. V souvislosti s IAS/IFRS a US GAAP se vykáže goodwill v částce 1.430 tis. Kč a bude každoročně testován na snížení hodnoty. Goodwillu v UK GAAP činí 1.830 tis. Kč a stejně jako v ČÚL je ovlivněn také ostatními přímými náklady. Následné nakládání s tímto rozdílem se bude odvíjet od doby životnosti určené účetní jednotkou.

10.4 Akvizice společnosti Telefonica S.A.

PPF Group 5. 11. 2013 podepsala smlouvu se společností Telefonica S.A. na nákup podílu ve výši 65,93 % ve společnosti Telefónica Czech, a. s. (v současné době O2 Czech Republic, a. s.), která působí také na Slovensku prostřednictvím společnosti O2 Slovakia, s. r. o. Konečný podíl na hlasovacích právech v nabývané společnosti dosahoval výše 67,09 %. Transakce nabyla účinnosti v lednu 2014 po schválení Evropské komise (PPF Group, 2015).

PPF Group z této transakce poplynou užitky z telekomunikačních služeb, kterými rozšířila svou činnost na nové trhy. Akvizicí získala jednak dlouhodobá aktiva, především licence na spektrum, díky které je možné poskytovat telekomunikační služby, ale především také vztahy se zákazníky. Kupní cena byla dohodnuta na 2.326 mil. EUR. Vedlejší náklady na právní poplatky a předakviziční audit činily 2 mil. EUR (PPF Group, 2015).

Skupina PPF působí v oblasti bankovníctví, finančních služeb, telekomunikace, pojišťovnictví, biotechnologie, maloobchodních služeb, nemovitostí až po zemědělství. Své podnikání provozuje v Evropě, Rusku, Asii a USA (PPF Group, 2015).

O2 Czech Republic, a. s. (dříve Český Telecom či Telefónica Czech Republic) byla založena 1. 1. 1994. Předmětem podnikání je mj. výkon komunikačních činností na území České republiky (*Veřejný rejstřík a Sběrka listin*, 2014a).

Hodnoty převzatých aktiv a závazků oceněných ve fair value k 28. 1. 2014 uvádí následující tabulka (PPF Group, 2015):

Tab. 15 Převzatá aktiva a závazky ve fair value k 28. 1. 2014

Položky aktiv a závazky	mil. EUR
Nehmotný majetek	1.136
Provozní a ostatní hmotný majetek	2.173
Investiční aktiva	1
Zásoby	18
Pohledávky	246
Peníze a peněžní ekvivalenty	157
Ostatní aktiva	44
Aktiva celkem	3.775
Závazky celkem	1.072

Zdroj: PPF Group, 2015

Z výše uvedených hodnot vypočítáme identifikovatelná čistá aktiva:

Tab. 16 Identifikovatelná čistá aktiva

Položka	mil. EUR
Celková aktiva	3.775
Závazky celkem	1.072
Identifikovatelná čistá aktiva	2.703

PPF Group získala 67,09% podíl na hlasovacích právech. Nekontrlní podíly jsou oceněny podílem na identifikovatelných čistých aktivech nabývané společnosti, tedy:

$$\text{Nekontrlní podíly} = 2.703 \text{ mil.} * 0,3291 = 889,56 \text{ mil. EUR}$$

Jak uvádí standardy IFRS 3 a FAS 141, goodwill představuje rozdíl kupní ceny zvýšené o nekontrolní podíly a identifikovatelných čistých aktiv, tedy:

$$\text{Goodwill} = 2.326 \text{ mil.} + 889,56 \text{ mil.} - 2.703 = \mathbf{512,56 \text{ mil. EUR}}$$

Jak již bylo uvedeno výše, prvotní goodwill není v žádném z účetních systému vykazován, ale v mnoha transakcích se stává součástí goodwillu vyplývajícího z akvizice. V tomto případě prvotní goodwill představují vztahy se zákazníky, které byly významnou položkou v rámci společnosti Telefónica Czech Republic, a. s. a zajišťovaly vysokou konkurenceschopnost. Tato položka vstupovala do výpočtu goodwillu a utvářela tak hodnotu druhotného goodwillu, který dosahuje výše 512,56 mil. EUR.

Vedlejší vynaložené náklady ve výši 2 mil. EUR byly vykázány v nákladech roku 2013. Při aplikaci tohoto příkladu na ČÚL nebo UK GAAP by tyto náklady vstupovaly do výpočtu goodwillu.

11 Testování na snížení hodnoty

V rámci této kapitoly bude nejprve uveden příklad testování na snížení hodnoty dle IAS/IFRS a US GAAP za situace kdy nabyvatel získává 100% podíl na nabývané společnosti a poté také s přihlédnutím k nekontrolním podílům v rámci IAS/IFRS.

11.1 Bez nekontrolních podílů

Společnost ÉTA, a. s. získala k 1. 1. 2015 100% podíl na společnosti THÉTA, a. s. Hodnota goodwillu identifikovaného při akvizici činí 5.000 tis. Kč. Účetní hodnoty aktiv a závazků společnosti THÉTA, a. s. k datu účetní závěrky jsou následující:

Tab. 17 Aktiva a závazky společnost THÉTA k 31. 12. 2015

Položky aktiv a závazky	tis. Kč
Budovy a zařízení	50.000
Zásoby	15.000
Pohledávky	27.000
Peníze	3.000
Aktiva celkem	95.000
Závazky	57.000

Hodnota identifikovatelných aktiv činí 95.000 tis. Kč.

11.1.1 IAS/IFRS

Společnost THÉTA, a. s. je penězotvornou jednotkou, k níž je vztažen goodwill a kterou má na konci účetního období účetní jednotka povinnost testovat na snížení hodnoty dle IAS 36. Testování spočívá v porovnání účetní hodnoty penězotvorné jednotky se zpětně získatelnou částkou, která vychází z hodnoty z užívání a čisté prodejní ceny (fair value snížené o náklady na prodej).

Předpokládáme diskontní sazbu 5 %, hodnota z užívání představuje diskontované budoucí užítky a stanovíme ji následovně:

Tab. 18 Hodnota z užívání

Rok	Budoucí peněžní toky (tis. Kč)	Odúročitel	Současná hodnota (tis. Kč)
2015	19.000	0,9524	18.096
2016	19.100	0,9070	17.324
2017	20.900	0,8638	18.053
2018	22.300	0,8227	18.346
2019	25.500	0,7835	19.979
Celkem	x	x	91.798

Hodnota z užívání dosahuje výše 91.798 tis. Kč. Čistá prodejní hodnota byla stanovena na 89.000 tis. Kč. V dalším kroku můžeme stanovit zpětně získatelnou částku.

Tab. 19 Stanovení zpětně získatelné částky

Položka	tis. Kč
Hodnota z užívání	91.798
Čistá prodejní hodnota	89.000
Zpětně získatelná částka	91.798

Zpětně získatelná částka odpovídá hodnotě 91.798 tis. Kč, tedy vyšší z hodnoty z užívání a čisté prodejní hodnoty. Porovnáním zpětně získatelné částky a účetní hodnoty identifikovatelných aktiv peněžotvorné jednotky zjistíme, zda došlo ke snížení hodnoty.

Tab. 20 Porovnání zpětně získatelné částky a účetní hodnoty identifikovatelných aktiv

Položka	tis. Kč
Zpětně získatelná částka	91.798
Účetní hodnota aktiv	95.000

Z tabulky 20 je patrné, že účetní hodnota je vyšší než zpětně získatelná částka, což indikuje snížení hodnoty peněžotvorné jednotky. Vypočítáme v jaké výši:

Tab. 21 Výše ztráty ze snížení

Položka	tis. Kč
Identifikovatelná aktiva	95.000
Goodwill	5.000
Zpětně získatelná částka	-91.798
Ztráta ze snížení hodnoty	8.202

Zjištěná ztráta činí 8.202 tis. Kč. Dle IAS 36 ji nejprve alokujeme na goodwill, ovšem s přihlédnutím k omezující podmínce, tedy že aktivum nemůže mít zápornou hodnotu. Zbývající ztrátu rozdělíme mezi ostatní aktiva.

Tab. 22 Rozdělení ztráty ze snížení

Položka	Účetní hodnota	Přiřazená ztráta	Účetní hodnota po snížení
Goodwill	5.000	-5.000	0
Identifikovatelná aktiva	95.000	-3.202	91.798

Hodnota goodwillu je po ztrátě nulová, identifikovatelná aktiva účetní jednotka vykazuje ve výši zpětně získatelné částky. Souvztažně se ztráta promítne do nákladů a ovlivní výsledek hospodaření daného roku.

Ztráta ze snížení stanovená aplikací IAS/IFRS činí 8.202 tis. Kč.

11.1.2 US GAAP

Dle FAS 142 probíhá testování ve dvou krocích. První krok požaduje srovnání fair value vykazující jednotky s její účetní hodnotou. Budeme předpokládat, že vykazující jednotkou je celá společnost THÉTA, a. s. a její fair value je stanovena na 93.200 tis. Kč.

Tab. 23 Fair value a účetní hodnota vykazující jednotky

Položka	tis. Kč
Fair value vykazující jednotky	93.200
Účetní hodnota včetně goodwillu	100.000

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že účetní hodnota vykazující jednotky převyšuje její fair value, což značí možné snížení hodnoty a přikročíme k druhému kroku. Nejprve vypočítáme implikovanou fair value:

Tab. 24 Výpočet implikované reálné hodnoty

Položka	tis. Kč
Fair value vykazující jednotky	93.200
Závazky	57.000
Implikovaná fair value	36.200

Implikovanou fair value goodwillu porovnáme s jeho účetní hodnotou. Ztráta ze snížení je vykázána pokud účetní hodnota převyšuje implikovanou fair value. Srovnáním implikované fair value goodwillu, která je ve výši 36.200 tis. Kč a jeho účetní hodnoty 5.000 tis. Kč vyplývá, že hodnota goodwillu nebyla snížena. Aplikací US GAAP nebude vykázána ztráta ze snížení hodnoty goodwillu.

11.1.3 UK GAAP

Dle UK GAAP by společnost ÉTA, a. s. musela nejprve určit dobu životnosti goodwillu. Pokud stanovená životnost nepřesahovala 20 let, byl by goodwill každoročně odpisován. V opačném případě by jej každoročně testovala na snížení hodnoty podobně jako v rámci IAS/IFRS.

Při srovnání výše uvedených příkladů si můžeme povšimnout, že v rámci IAS/IFRS došlo ke snížení hodnoty peněžotvorné jednotky, a to ve výši 8.202 tis. Kč. Po alokaci této ztráty je hodnota goodwillu nulová a aktiva společnosti THÉTA, a. s. byla snížena. Současně došlo k navýšení nákladů o zjištěnou ztrátu. Při testování dle FAS 142 nedošlo k vykázání ztráty ze snížení hodnoty a goodwill i nadále zůstává v původní hodnotě 5.000 tis. Kč.

11.2 Snížení hodnoty při existenci nekontrolních podílů

Společnost KAPPA, a. s. nakoupila k datu akvizice 1. 7. 2015 75% podíl na společnosti LAMBDA, a. s. za 60.000 tis. Kč. Hodnoty aktiv, vlastního kapitálu a závazků uvádí následující tabulka:

Tab. 25 Účetní hodnoty aktiv společnosti LAMBDA, a. s.

Položka výkazu o finanční pozici	tis. Kč
Software	17.950
Pozemky, budovy a zařízení	63.850
Zásoby	16.200
Obchodní a jiné pohledávky	14.900
Hotovost a peněžní ekvivalenty	7.450
Aktiva celkem	120.350
Vlastní kapitál	70.000
Závazky	50.350
Vlastní kapitál a závazky celkem	120.350

Nabyvatelem je společnost KAPPA, a. s. Goodwill vyplývající z této transakce činí:

$$\text{Goodwill} = 60.000 \text{ tis.} - 0,75 * (120.350 \text{ tis.} - 50.350 \text{ tis.}) = \mathbf{7.500 \text{ tis. Kč}}$$

KAPPA, a. s. vykázala goodwill vztahující se k jejímu podílu na čistých aktivech nabyvané společnosti ve výši 7.500 tis. Kč, který bude alokován k celé společnosti LAMBDA, a. s. jako k penězotvorné jednotce a bude k ní také do konce účetního období přiřazen.

V rámci konsolidovaného výkazu o finanční pozici vykáže také nekontrolní podíly, které představují 25% podíl na identifikovatelných čistých aktivech společnosti LAMBDA, a. s, tedy **17.500 tis. Kč**.

Účetní hodnota společnosti LAMBDA, a. s. ve výši 120.350 tis. Kč vyplývá z tabulky níže. Ke stanovení zpětně získatelné částky je nutné znát čistou prodejní cenu a hodnotu z užívání.

Čistá prodejní hodnota je stanovena na 116.171 tis. Kč. Předpokládáme diskontní sazbu ve výši 8 %. Výpočet hodnoty z užívání uvádí následující tabulka.

Tab. 26 Výpočet hodnoty z užívání

Rok	Budoucí peněžní toky (tis. Kč)	Odúročitel	Současná hodnota (tis. Kč)
2015	22.670	0,9259	20.990
2016	25.790	0,8573	22.110
2017	26.450	0,7938	20.996
2018	29.010	0,7350	21.322
2019	33.430	0,6806	22.752
Celkem	137.350	x	108.170

Hodnota z užívání představuje součet současných hodnot peněžních toků a její výše je 108.170 tis. Kč. Nyní můžeme stanovit zpětně ziskatelnou hodnotu.

Tab. 27 Zpětně ziskatelná hodnota

Položka	tis. Kč
Hodnota z užívání	108.170
Čistá prodejní hodnota	116.171
Zpětně ziskatelná částka	116.171

Zpětně ziskatelná hodnota je vyšší z částek, tedy 116.171 tis. Kč. Z uvedených hodnot je patrné, že zpětně ziskatelná částka je nižší než účetní hodnota penězotvorné jednotky a došlo tedy ke snížení její hodnoty. Výše snížení je stanovena v následující tabulce.

Tab. 28 Výpočet ztráty ze snížení hodnoty

Položka	tis. Kč
Identifikovatelná aktiva	120.350
Goodwill	7.500
Zpětně ziskatelná částka	-116.171
Ztráta ze snížení hodnoty	11.679

Identifikovatelná aktiva společnosti LAMBDA, a. s. jsou zvýšena o přiřazený goodwill. Ztráta ze snížení hodnoty činí 11.679 tis. Kč. Předpokládáme, že vykázaný goodwill se vztahuje pouze k mateřské společnosti, ovšem při výpočtu ztráty ze snížení jsme vycházeli z hodnot vztahujících se k celé společnosti LAMBDA, a. s., proto i výši ztráty ze snížení musíme přepočítat dle podílu vlastněného společností KAPPA, a. s, tedy:

$$\text{Ztráta připadající na podíl nabyvatele} = 11.679 \text{ tis.} * 0,75 = 8.759 \text{ tis. Kč}$$

Zjištěná ztráta bude rozdělena mezi goodwill a ostatní identifikovatelná aktiva následovně:

Tab. 29 Přřazení ztráty ze snížení

Položka	Účetní hodnota	Přřazená ztráta	Účetní hodnota po snížení
Goodwill	7.500	-7.500	0
Identifikovatelná aktiva	120.350	-1.259	119.091

Zbývající nepřřazená ztráta ve výši 1.259 tis. Kč bude rozpočítána na jednotlivé položky tvořící identifikovatelná aktiva peněžotvorné jednotky.

Hodnota goodwillu byla po přřazení ztráty ze snížení rovna nule, což odpovídá omezující podmínce dané standardem IAS 36, tedy že hodnota goodwillu nesmí být záporná. Zbývající ztráta se přidělí jednotlivým položkám identifikovatelných aktiv v závislosti na podílu dané položky na celkových aktivech.

V příštím roce měla účetní jednotka opět povinnost k datu účetní závěrky testovat společnost LAMBDA, a. s., jako peněžotvornou jednotku, na snížení hodnoty. Zpětně získatelná částka byla stanovena ve výši 125.000 tis. Kč.

Tab. 30 Zrušení ztráty ze snížení hodnoty

Položka	tis. Kč
Identifikovatelná aktiva	119.091
Goodwill	0
Zpětně získatelná částka	125.000
Zrušení ztráty ze snížení	5.909

Hodnota goodwillu nemůže být v dalších účetních obdobích zvyšována a zůstane nulová. Zrušení ztráty ze snížení provede společnost KAPPA, a. s. pouze u identifikovatelných aktiv. Opět ve výši připadající na její podíl, tedy 4.432 tis. Kč. Částka zvýšení jednotlivých položky aktiv opět závisí na jejich poměru k celkovým aktivům. Maximálně však může být rovna zpětně získatelné částce, případně původní účetní hodnotě.

Doposud jsme uvažovali, že zadaný goodwill představoval goodwill vztahující se pouze k mateřské společnosti. V další části si ukážeme postup v případě, že by zadaný goodwill odpovídal celkovému goodwillu a nekontrolní podíl byl oceněn ve fair value 19.000 tis. Kč.

Celkový goodwill = 60.000 tis. + 19.000 – 70.000 tis. = **9.000 tis. Kč**

V konsolidovaném výkazu o finanční pozici se objeví nekontrolní podíly v hodnotě **19.000 tis. Kč**.

Při testování na snížení hodnoty budeme vycházet ze stejných částek. Hodnoty identifikovatelných aktiv a zpětně získatelné částky se nezmění, snížení hodnoty goodwillu odpovídá výši:

Tab. 31 Výpočet ztráty ze snížení při vykázání celkového goodwillu

Položka	tis. Kč
Identifikovatelná aktiva	120.350
Goodwill	9.000
Zpětně získatelná částka	116.171
Ztráta ze snížení hodnoty	13.179

Ztráta ze snížení hodnoty odpovídá vyšší částce, než při vykázání goodwillu připadajícího pouze na mateřskou společnost. Nejprve se sníží hodnota goodwillu na nulu, následně se ztráta rozdělí mezi jednotlivé položky aktiv na stejném principu, jak bylo uvedeno výše.

Zjištěná ztráta se v poměrné výši objeví v nákladech společnosti KAPPA, a. s. a sníží nekontrolní podíly. Výsledek hospodaření společnosti KAPPA, a. s. ovlivní náklady ve výši 9.884 tis. Kč. Nekontrolní podíly se sníží o 3.295 tis. Kč na hodnotu 15.705 tis. Kč.

Na konci každého účetního období musí být penězotvorná jednotka testována na snížení hodnoty. Dle IAS 36 představuje ztráta ze snížení rozdíl účetní hodnoty penězotvorné jednotky a zpětně získatelné částky. O zjištěnou ztrátu se nejprve poníží goodwill a poté ostatní aktiva, přičemž hodnota po snížení nesmí být záporná. Souvztažně se ztráta ze snížení objeví v nákladech a ovlivní výsledek hospodaření.

Testování dle FAS 142 vychází z „umělé“ akvizice k datu testování, kdy se stanoví implikovaná fair value, která v podstatě odpovídá goodwillu, který by byl vykázán k datu „umělé“ akvizice. Je jasné, že pokud hodnota implikované fair value goodwillu dosahuje vyšší hodnoty, než v jaké je goodwill evidován ve výkaze o finanční pozici, nemohlo dojít ke snížení jeho hodnoty. Osobně se více přikláním k testování dle FAS 142.

12 Stanovení výše negativního goodwillu

V následující části stanovíme výši negativního goodwillu (výhodné koupě) na základě majetkové akvizice aplikací ČÚL, v rámci IAS/IFRS, US GAAP a UK GAAP.

12.1 Vklad části podniku

Údaje týkající se uvedených společností a hodnoty převzaté ze znaleckého posudku byly získány z Veřejného rejstříku a Sbírký listin Ministerstva spravedlnosti České republiky.

Společnost Kofola a. s. vložila nepeněžitý vklad ve formě části podniku tvořené divizí výroba a obchod do společnosti LUMBRERA a. s., kterým má být zvýšen základní kapitál této společnosti. Krajský soud v Ostravě ustanovil znalcem doc. Ing. Josefa Luňáka, CSc. Smlouva o vkladu části podniku nabyla účinnosti 1. 11. 2006 (*Veřejný rejstřík a Sbírka listin, 2014b*).

Kofola a. s. byla zapsána do Obchodního rejstříku dne 22. 2. 1996. Základní kapitál 50.000 tis. Kč je rozvržen na 1.000 ks akcií. Předmětem činnosti společnosti je velkoobchod, výroba nápojů, výroba potravinářských výrobků a ubytovací služby (*Veřejný rejstřík a Sbírka listin, 2014b*).

LUMBRERA a. s. se základním kapitálem 2.000 tis. Kč, který je tvořen 10 ks akcií vznikla dne 15. 5. 2006. Společnost se zabývá pronájmem nemovitostí, bytů a nebytových prostor, velkoobchodem, výrobou nápojů a výrobou potravinářských výrobků (*Veřejný rejstřík a Sbírka listin, 2014b*).

Datum akvizice odpovídá datu nabytí účinnosti smlouvy o vkladu části podniku, tedy 1. 11. 2006. Nabyvatelem je společnost LUMBRERA a. s.

12.1.1 ČÚL

Aktiva musí být v souvislosti s ustanovením vyhlášky č. 500/2002 Sb. přeceněny znalcem. V následující tabulce jsou uvedeny hodnoty majetku dle znaleckého posudku č. 753, který byl stanoven na základě rozvahy divize výroba a obchod k 30. 6. 2006.

Tab. 32 Aktiva v ocenění znalcem

AKTIVA	tis. Kč
Dlouhodobý nehmotný majetek	1.145
Dlouhodobý hmotný majetek	245.537
Zásoby	218.502
Pohledávky	596.304
Finanční majetek	12.042
Přechodné účty aktivní	20.067
Celková aktiva	1.093.597

Zdroj: *Veřejný rejstřík a Sbírka listin, 2014b*

Celková hodnota přeceněných aktiv dosahuje výše 1.093.597 tis. Kč. LUMBRERA převzala také závazky a ostatní pasiva, která jsou oceněna v účetní hodnotě, ve které byly evidovány u společnosti Kofola. Výši převzatých závazků uvádí tabulka 33.

Tab. 33 Převzaté závazky

ZÁVAZKY	tis. Kč
Dlouhodobé závazky	5.725
Krátkodobé závazky	442.266
Bankovní úvěry	314.843
Přechodné účty pasivní	5.291
Celkové závazky	768.125

Zdroj: *Veřejný rejstřík a Sbírka listin, 2014b*

Celkové převzaté závazky činily 768. 125 tis. Kč. Z hodnoty celkových přeceněných aktiv a převzatých závazků stanovíme hodnotu čistých aktiv.

Tab. 34 Čistá aktiva

Položka	tis. Kč
Celková přeceněná aktiva	1.093.597
Celkové závazky	- 768.125
Hodnota čistých aktiv	325.472

Porovnáním tržní hodnoty v částce 266.653 tis. Kč stanovené na základě znaleckého posudku a čistých aktiv ve výši 325.472 tis. Kč dostaneme výši goodwillu.

Tab. 35 Výpočet výše goodwillu

Položka	tis. Kč
Tržní cena	266.653
Hodnota čistých aktiv	-325.472
Záporný goodwill	58.819

Z provedené transakce vyplývá záporný goodwill v hodnotě 58.819 tis. Kč, který se objeví v rozvaze firmy LUMBRERA a. s. a bude rovnoměrně odpisován do výnosů po dobu 5 let.

12.1.2 IAS/IFRS, US GAAP a UK GAAP

IAS/IFRS, US GAAP i UK GAAP vyžadují přecenit rovněž závazky. Předpokládejme, že fair value závazků byla stanovena na 781.000 tis. Kč. Fair value aktiv zůstává ve výši 1.093.597 tis. Kč. Nejprve určíme výši čistých aktiv:

Tab. 36 Hodnota čistých aktiv podle IAS/IFRS, US GAAP a UK GAAP

Položka	tis. Kč
Celková aktiva ve fair value	1.093.597
Celkové závazky ve fair value	-781.000
Hodnota čistých aktiv	312.597

Stejně jako při výpočtu v rámci ČÚL představuje výhodná koupě rozdíl tržní ceny a hodnoty čistých aktiv.

Tab. 37 Výpočet výhodné koupě (negativního goodwillu)

Položka	tis. Kč
Tržní cena	266.653
Hodnota čistých aktiv	-312.597
Výhodná koupě	45.944

Z provedené transakce vykázala společnost LUMBRERA výhodnou koupi (negativní goodwill) ve výši 45.944 tis. Kč.

Dle ČÚL dosahuje záporný goodwill hodnoty 58.819 tis. Kč a bude odpisován do výnosů po dobu 60 měsíců od akvizice. V rámci IAS/IFRS, US GAAP i UK GAAP je vykázána výhodná koupě, případně negativní goodwill v UK GAAP, ve výši 45.944 tis. Kč. V souvislosti s požadavky IAS/IFRS ovlivní výhodné koupě výnosy daného účetního období. Aplikací US GAAP by LUMBRERA a. s. o výhodnou koupi nejprve snižovala fair value nabytých aktiv, s výjimkou položek uvedených výše a následně až vykázala případný výnos daného účetního období. Negativní goodwill se dle UK GAAP objeví v rozvaze jako aktivum s minusovým znaménkem a bude odpisován po dobu životnosti.

13 Závěr

V diplomové práci jsem se zaměřila především na komparaci v oblasti vykazování a následného nakládání s goodwillem aplikací české účetní legislativy, Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IAS/IFRS), amerických Všeobecně uznávaných účetních principů (US GAAP) a britských Všeobecně uznávaných účetních principů (UK GAAP). Poznatky týkající se dané problematiky jsem získala nastudováním standardů zabývajících se podnikovými kombinace a goodwillem, který je vykázán z realizované akvizice. Ze zkoumaných standardů vyplývá, že toto nehmotné aktivum je v rámci IAS/IFRS a US GAAP testováno na snížení hodnoty, dle české úpravy se rovnoměrně odpisuje a UK GAAP vyžadují odpisování goodwillu a v určitých případech rovněž jeho testování na snížení hodnoty. V práci jsem řešila také metody ocenění nekontrolních podílů, které ovlivňují výši goodwillu. V souvislosti s otázkou vykazání goodwillu jsem se rovněž věnovala stanovení výše výhodné koupě (záporného goodwillu), která dle IAS/IFRS a US GAAP ovlivňuje výnosy daného roku a v kontextu české účetní legislativy a UK GAAP se do výnosů promítá postupně prostřednictvím odpisů. Postupy a metody platné v současné úpravě vybraných standardů jsem porovnávala, vyhodnotila a stanovila oblasti, ve kterých se liší. V praktické části jsem aplikovala metody a postupy vyplývající z daných standardů na modelových příkladech, které se týkaly ocenění nekontrolních podílů, stanovení výše goodwillu, testování na snížení jeho hodnoty a vykazání výhodné koupě. Tuto část jsem také doplnila o akvizici společnosti Telefonica S.A. skupinou PPF a firmy Kofola a. s. podnikem LUMBRERA a. s.

V kontextu české účetní legislativy se lze setkat s pojmem přeměny obchodních korporací, které jsou od roku 2008 upraveny zákonem o přeměnách obchodních společností a družstev, který rozlišuje čtyři druhy přeměn obchodních korporací. Jedná se o fúze, rozdělení, převod jmění na společníka a změnu právní formy. IAS/IFRS, US GAAP i UK GAAP zmiňují pojem podnikové kombinace, které zaštiťují i přeměny obchodních korporací. Výsledkem podnikových kombinací je vykazání akvizičního rozdílu – goodwillu.

Z účetního hlediska je problematika goodwillu, v rámci české účetní legislativy, řešena v zákoně o účetnictví, vyhláškou č. 500/2002 Sb. a Českými účetními standardy. V pojetí nadnárodních standardů se za nejdůležitější předpisy upravující vykazání goodwillu považují standardy IFRS 3 Podnikové kombinace, FAS 141 Podnikové kombinace a FRS 10 Goodwill a nehmotná aktiva. Následné nakládání s identifikovaným goodwillem je upraveno rovněž standardy IAS 36 Snížení hodnoty aktiv a FAS 142 Goodwill a ostatní nehmotná aktiva.

Co se týče vymezení tohoto pojmu, všechny vybrané účetní standardy jej považují za nehmotné aktivum. Ovšem v rámci účetnictví v České republice se lze kromě goodwillu setkat také s oceňovacím rozdílem k nabytému majetku a konsolidačním rozdílem. Oceňovací rozdíl představuje položku dlouhodobých hmotných aktiv, konsolidační rozdíl se považuje za dlouhodobé aktivum, avšak vykázán je mimo položky nehmotných či hmotných aktiv.

V situaci, kdy není celý podnik ve vlastnictví mateřské společnosti, dochází k vykázání nekontrolních (menšinových) podílů. Účetní jednotka může vykázat nekontrolní podíly včetně goodwillu, který k nim náleží, což povolují oba zmíněné systémy výkaznictví. V druhém případě vyčíslí nekontrolní podíly dle podílu na čistých aktivech (vlastním kapitálu) dceřiné společnosti, kdy nevykáže goodwill vztahující se k nekontrolním podílům. Toto ocenění povoluje IAS/IFRS, UK GAAP i ČÚL. Je patrné, že zde existují, i přes harmonizační procesy mezi IAS/IFRS a US GAAP, odlišné požadavky na jejich ocenění, což v důsledku vede k vykázání rozdílné výše goodwillu. Za povšimnutí stojí i fakt, že odlišnou výši goodwillu lze vykázat také v rámci samotného IAS/IFRS. Položky konsolidované účetní závěrky zahrnují celkovou výši aktiv a závazků dceřiné společnosti, včetně nekontrolních podílů, avšak s výjimkou goodwillu, který je vykázán v částečné výši. Nekontrolní podíly ve fair value umožňují vykázat celkový goodwill. V této oblasti stále vidím prostor pro harmonizaci.

Standard FAS 142 vydaný v roce 2001 a IAS 36 z roku 2004 shodně požadují testování na snížení hodnoty. I zde se ale v současné době objevují rozdíly. Dle IAS 36 postupuje účetní jednotka při testování na možné snížení hodnoty v jednom kroku, a to porovnáním zpětně získatelné a účetní hodnoty penězotvorné jednotky. Tato jednotka musí být evidována ve zpětně získatelné částce, uplatňuje se tedy zásada opatrnosti a v případě poklesu zpětně získatelné částky pod účetní hodnotu odpovídá rozdíl ztrátě ze snížení. Tato ztráta sníží v první řadě goodwill a zbylá část ostatní identifikovatelná aktiva. Na druhé straně se ztráta objeví v nákladech. FAS 142 požaduje dvoukrokový test na snížení hodnoty, který spočívá nejprve v porovnání fair value vykazující jednotky s její účetní hodnotou. Pokud účetní hodnota převyšuje fair value, přistoupí se k druhému kroku, který vychází z podnikové kombinace, ve které byl identifikován goodwill. Tato transakce je „simulovaná“ znovu, a to k datu testování. Pokud hodnota goodwillu vzniklá z této „simulace“ převyšuje již vykázaný goodwill, nedošlo ke snížení jeho hodnoty a nebude upravena jeho hodnota. Stanovení výše ztráty dle FAS 142 vychází z hodnot vztahujících se přímo k vykázanému goodwillu.

České účetnictví vyžaduje odpis goodwillu do 60 měsíců od akvizice, což neodpovídá délce ekonomické životnosti goodwillu. Dle UK GAAP závisí doba ekonomické životnosti goodwillu na posouzení účetní jednotky a od toho se odvíjí následné nakládání s tímto nehmotným aktivem.

Aplikací IAS/IFRS a US GAAP ovlivní výhodná koupě výsledek hospodaření daného roku. Dle IAS/IFRS se celá výše výhodné koupě promítne do výnosů daného roku. Za překvapivé považuji požadavky na vykázání negativního goodwillu v UK GAAP, kdy bych čekala, že nebudou existovat velké rozdíly s IAS/IFRS. Avšak standard FRS 10 požaduje zaevidovat negativní goodwill se záporným znaménkem jako dlouhodobé nehmotné aktivum a jeho odpisování po dobu ekonomické životnosti. Tato úprava se podobá podmínkám v České republice.

IAS/IFRS představuje systém, který je celosvětově rozšířený a účetnictví je řešeno komplexně. Významný je také fakt, že systém IAS/IFRS zabezpečuje srovnatelnost účetních výkazů. V průběhu minulých let došlo v oblasti vykazování go-

odwillu k harmonizaci mezi IAS/IFRS a US GAAP. Nejvýznamnější změnou standardů FAS 141 (2001) a IFRS 3 (2004) bylo uznání goodwillu jako aktiva s neomezenou dobou životnosti, čemuž odpovídá i požadavek jeho testování na snížení hodnoty. Úprava v podmínkách České republiky značně zaostává za mezinárodními standardy IAS/IFRS či US GAAP. V první řadě existuje několik variant vykázání akvizičního rozdílu. Největší problém spatřuji v době odpisování goodwillu, která dle mého názoru neodpovídá době ekonomické životnosti. Rozdílnou oblastí je také vykazování záporného goodwillu.

14 Literatura

- DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IRS*. 2. aktualizované a rozšířené vyd. Brno: Computer Press, a. s., 2008. 329 s. ISBN 978-80-251-1950-1.
- FICBAUER, Jiří a David FICBAUER. *Mezinárodní účetní standardy a daňové systémy*. 4. aktualizované vyd. Ostrava: Key Publishing, s. r. o., 2011. 162 s. ISBN 978-80-7418-104-7.
- HORNICKÁ, Renáta a Libor VAŠEK. *Konsolidace a ekvivalence majetkových účastí de IFRS*. 1. vyd. Praha: Kluwer ČR, 2012. 348 s. ISBN 978-80-7357-969-2.
- JANOŠKOVÁ, Martina. *Mezinárodní standardy účetního výkaznictví: praktická aplikace, 2. díl*. Praha: Institut Svazu účetních, c2004. 159 s. ISBN 80-86716-19-8.
- EPSTEIN, Barry J. a Eva K. JERMAKOWICZ. *Interpretation and Application of IFRS 2010*. New Jersey: Wiley, 2010. 1342 s. ISBN 978-0470-45323-0.
- KRUPOVÁ, Lenka, Libor VAŠEK a Michal ČERNÝ. *IAS/IFRS: mezinárodní standardy účetního výkaznictví*. 1. vyd. Praha: VOX, 2005. 1050 s. ISBN 80-86324-44-3.
- MACKENZIE, Bruce et al. *Interpretation and Application of IFRS 2013*. New Jersey: Wiley, 2013. 1222 s. ISBN 978-1-118-27727-0.
- MLÁDEK, Robert. *Světové účetnictví: IFRS, US GAAP*. 3. aktualizované a přepracované vyd. Praha: Linde, 2005. 415 s. ISBN 80-7201-519-2.
- MLÁDEK, Robert. *Světové účetnictví: US GAAP*. 2. aktualizované a přepracované vyd. Praha: Linde, 2002. 622 s. ISBN 80-7201-349-1.
- PASEKOVÁ, Marie. *Základy účetnictví: studijní pomůcka pro distanční studium*. 5. upravené vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2008. 191 s. ISBN 978-80-7318-750-7.
- SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví přeměn obchodních společností*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2009. 149 s. ISBN 978-80-210-4962-8.
- SKÁLOVÁ, Jana. *Účetní a daňové souvislosti přeměn obchodních společností*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 264 s. ISBN 978-80-7357-967-8.
- ŠRÁMKOVÁ, Alice a Martina JANOŠKOVÁ. *Mezinárodní standardy účetního výkaznictví: praktické aplikace*. 6. aktualizované vyd. Praha: Institut certifikace účetních, c2015. 329 s. ISBN 978-80-86716-99-2.
- VOMÁČKOVÁ, Hana. *Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí: (vyšší účetnictví)*. 4. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2009. 553 s. ISBN 978-80-7273-157-2.
- ZELENKA, Vladimír. *Goodwill: principy vykazování v podniku*. 1. vyd. Praha: Ekopress, s. r. o., 2006. 232 s. ISBN 80-86929-22-1.

Standardy a internetové zdroje

- Accounting Principles Board 16: Business Combinations* [online]. AICPA, 1970. [cit. 2015-10-02]. Dostupné z: <http://www.fasb.org/cs/BlobServer?blobkey=id&blobnocache=true&blobwhere=1175820194221&blobheader=application/pdf&blobcol=urldata&blobtable=MungoBlobs>
- Accounting Principles Board 17: Intangible Assets* [online]. AICPA, 1970. [cit. 2015-10-02]. Dostupné z: <http://www.fasb.org/cs/BlobServer?blobkey=id&blobnocache=true&blobwhere=1175820195241&blobheader=application/pdf&blobcol=urldata&blobtable=MungoBlobs>
- Business center.cz. *Slovník pojmů* [online]. HAVIT, s.r.o., ©1998-2015 [cit. 2015-10-15]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pojmy/>
- Český účetní standard č. 013 – *Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek* [online]. HAVIT, s. r. o., ©1998-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy/podnikatele/013.aspx>
- Český účetní standard č. 020 - *Konsolidovaná účetní závěrka* [online]. HAVIT, s. r. o., ©1998-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy/podnikatele/020.aspx>
- Financial Dictionary* [online]. Farlex, Inc, ©2003-2015 [cit. 2015-10-15]. Dostupné z: <http://financial-dictionary.thefreedictionary.com/pooling+of+interests>
- Financial Reporting Standard 6 Acquisitions and Mergers* [online]. ASB, 1994, 61 s. ISBN 1 85712 031 0. [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://frc.org.uk/Our-Work/Publications/ASB/FRS-6-Acquisitions-and-Mergers-File.pdf>
- Financial Reporting Standard 7 Fair Values in Acquisition Accounting* [online]. ASB, 1994, 77 s. ISBN 1 85712 032 9. [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://frc.org.uk/Our-Work/Publications/ASB/FRS-7-Fair-Values-in-Acquisition-Accounting-File.pdf>
- Financial Reporting Standard 10 Goodwill and Intangible Assets* [online]. ASB, 1997, 77 s. ISBN 1 85712 066 3. [cit. 2015-10-02]. Dostupné z: <https://frc.org.uk/Our-Work/Codes-Standards/Accounting-and-Reporting-Policy/Standards-in-Issue/FRS-10-Goodwill-and-Intangible-Assets.aspx>
- Financial Reporting Standard 11 Impairment of Fixed Assets and Goodwill* [online]. ASB, 1998, 63 s. ISBN 1 85712 068 X. [cit. 2015-10-02]. Dostupné z: <https://frc.org.uk/Our-Work/Codes-Standards/Accounting-and-Reporting-Policy/Standards-in-Issue/FRS-11-Impairment-of-Fixed-Assets-and-Goodwill.aspx>
- Financial Reporting Standard 102 The Financial Reporting Standard applicable in the UK and Republic of Ireland* [online]. FRC, 2013, 335 s. [cit. 2015-11-06]. Do-

- stupné z: <https://www.frc.org.uk/Our-Work/Publications/Accounting-and-Reporting-Policy/FRS-102-The-Financial-Reporting-Standard-applicabl.aspx>
- International Financial Reporting Standards 22: Business Combinations* [online]. Deloitte Global Services Limited, ©2015. [cit. 2015-09-08]. Dostupné z: <http://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias22>
- International Financial Reporting Standards 36: Impairment of Assets* [online]. 2010, IASB, 30 s. [cit. 2015-09-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/docs/consolidated/ias36_en.pdf
- International Financial Reporting Standards 3: Business Combinations* [online]. IASB, 2011, 32 s. [cit. 2015-09-08]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/docs/consolidated/ifrs3_en.pdf
- International Financial Reporting Standards 13: Fair Value Measurement* [online]. IASB, 2013. [cit. 2015-10-20]. Dostupné z: <http://www.ifrs.org/IFRSs/IFRS-technical-summries/Documents/English%20Web%20Summaries%202013/IFRS%2013.pdf>
- Veřejný rejstřík a Sbírka listin* [online]. Ministerstvo spravedlnosti, ©2012-2014 [cit. 2015-11-20]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=68417>
- Veřejný rejstřík a Sbírka listin* [online]. Ministerstvo spravedlnosti, ©2012-2014 [cit. 2015-11-20]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=15341336&subjektId=76545&spis=818551>
- NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 2236/2004 ze dne 29. prosince 2004* [online]. Komise Evropských společenství, 2004, 145 s. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004R2236&from=CS>
- NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 495/2009 ze dne 3. června 2009* [online]. Komise Evropských společenství, 2009, 59 s. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:149:0022:0059:CS:PDF>
- Statement of Financial Accounting Concepts No. 6 Elements of Financial Statements* [online]. Connecticut: FASB, 1985, 91 s. [cit. 2015-10-27]. Dostupné z: http://www.fasb.org/jsp/FASB/Document_C/DocumentPage?cid=1218220132802&acceptedDisclaimer=true
- Statement of Financial Accounting Standards No. 131 (as issued) Disclosures about Segments of an Enterprise and Related Information* [online]. Connecticut: FASB, 1997, 48 s. [cit. 2015-09-20]. Dostupné z: <http://www.fasb.org/pdf/fas131.pdf>

- Statement of Financial Accounting Standards No. 141 (revised 2007) Business Combinations* [online]. Connecticut: FASB, 2007, 344 s. [cit. 2015-09-21]. Dostupné z: <http://www.fasb.org/pdf/fas141.pdf>
- Statement of Financial Accounting Standards No. 142 (as issued) Goodwill and Other Intangible Assets* [online]. Connecticut: FASB, 2001, 110 s. [cit. 2015-09-21]. Dostupné z: <http://www.fasb.org/pdf/fas142.pdf>
- Statement of Financial Accounting Standards No. 157 (as amended) Fair Value Measurement* [online]. Connecticut: FASB, 2006, 90 s. [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: http://www.fasb.org/jsp/FASB/Document_C/DocumentPage?cid=1218220130001&acceptedDisclaimer=true
- Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví [online]. HAVIT, s. r. o., ©1998-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto-v2002-500/>
- PPF Group. Výroční zpráva 2014 [online]. PPF Group, ©2015 [cit. 2015-11-24]. Dostupné z: <http://www.ppf.eu/cs/vyrocni-zpravy>
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích [online]. HAVIT, s. r. o., ©1998-2015 [cit. 2015-10-30]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchodni-korporace/>
- Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev [online]. HAVIT, s. r. o., ©1998-2015 [cit. 2015-10-30]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/premeny-obchodnich-spolecnosti-a-druzstev/>
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví [online]. HAVIT, s. r. o., ©1998-2015 [cit. 2015-10-30]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto/>
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů [online]. HAVIT, s. r. o., ©1998-2015 [cit. 2015-10-31]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/dprij/>

Články

- AL-KHADASH, Husam a Asmahan Y. SALAH. Goodwill impairment after business combination among Jordanian shareholding companies. *Journal of Accounting and Taxation*. Červenec, 2009, roč. 1, č. 2, s. 23 – 33. ISSN 2141-6664. Dostupné z: <http://www.academicjournals.org/journal/JAT/article-full-text-pdf/36E3741670>
- DVOŘÁKOVÁ, Dana. Fair value a její aplikace v Mezinárodních standardech účetního výkaznictví (IAS/IFRS). *Český finanční a účetní časopis*. 2006, roč. 1, č. 2, s. 25 – 38. ISSN 1802-2200. Dostupné z: <http://www.vse.cz/cfuc/145>

- JOHNSON, Jeannie D. a Michael G. TEARNEY. Goodwill – An Eternal Controversy. *The CPA Journal*. Duben 1993. Dostupné z: <http://archives.cpajournal.com/old/14152806.htm>
- KONEČNÝ, Alois, Oleksandra LEMESHKO a Jaroslav SEDLÁČEK. The Concepts of Goodwill Accounting. In *Recent advances in economics and business administrativ*. Rhodes Island, Greece. Europment, 2013. s. 116 – 120. ISSN 978-1-61804-198-2. Dostupné z: <http://www.inase.org/library/2013/rhodes/bypaper/EBA/EBA-14.pdf>
- MOEHRLE, Stephen R., REYNOLDS-MOEHRLE Jennifer A. a James S. WALLACE. How Informative Are Earnings Numbers That Exclude Goodwill Amortization? *Accounting Horizons*. Zář, 2001, roč. 15, č. 3, s. 243 – 255. Dostupné z: <http://aaajournals.org/doi/abs/10.2308/acch.2001.15.3.243>
- PASEKOVÁ, Marie. Goodwill a oceňovací rozdíl k nabytému majetku z pohledu účetního a daňového. *Účetnictví v praxi*. 2006, č. 4. Dostupné z: http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d115v91-goodwill-a-ocenovaci-rozdil-k-nabytemu-majetku-z-pohledu-ucet/?search_query=
- PODŠKUBKA, Tomáš. Tajemný goodwill – kdy a kolik za něj zaplatit? *EPRAVO.cz magazín*. 2013, č. 3, s. 150. Dostupné z: http://www.tpa-horwath.cz/sites/default/files/press/mirror/epravo.cz_str.150_3_13.pdf
- SHALEV, Ron. The Information Content of Business Combination Disclosure Level. *The Accounting Review*. Leden, 2009, roč. 84, č. 1, s. 239 – 270. Dostupné z: <http://www.aaajournals.org/doi/abs/10.2308/accr.2009.84.1.239>
- TALHA, Mohammad. Treatment of Goodwill in Accounting. *Delhi Business Review*. Červenec – Prosinec, 2003, roč. 5, č. 2, s. 63 – 68. Dostupné z: http://www.delhibusinessreview.org/v_4n2/v4n2f.pdf
- ZELENKA, Vladimír. Nový fenomén vykazování podnikových kombinací – celkový goodwill. *Český finanční a účetní časopis*. 2008, roč. 3, č. 4, s. 37 – 43. ISSN 1802-2200. Dostupné z: <http://www.vse.cz/cfuc/288>
- ŽÁROVÁ, Marcela. Oceňování reálnou hodnotou – překážka nebo přínos účetního výkaznictví? *Český finanční a účetní časopis*. 2008, roč. 3, č. 4, s. 44 – 50. ISSN 1802-2200. Dostupné z: <http://www.vse.cz/cfuc/289>